

INFORMATOR o XXV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej

ROK SZKOLNY 2011/2012

W poszukiwaniu nowego ładu ekonomicznego

POLSKIE TOWARZYSTWO EKONOMICZNE

Redakcja
Artur Pollok i Grzegorz Wałęga

Projekt okładki i strony tytułowej
Miroslaw Krzyszkowski

Korekta
Anna Krzesz

© Copyright by Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2011

ISBN 978-83-88700-56-9

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
ul. Nowy Świat 49
00-042 Warszawa

Skład, łamanie, druk i oprawa
TECHNET Sp. z o.o.
ul. Biskupińska 3A
30-732 Kraków

Wydanie I
Nakład 5.180+20 egz.

SPIS TREŚCI

List do dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych	5
Informacje o XXV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej.	7
Kalendarium XXV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.	11
Nagrody.	12
Mecenas Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	16
Zgłoszenie udziału szkoły w XXV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej.	17
Informacje o organizatorach – dane teleadresowe.	18
Skład Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (kadencja 2007–2012)	22
Regulamin Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	25
Program Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.	33
Literatura i źródła wiedzy zalecane w przygotowaniach do XXV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.	35
Wskazówki metodyczne dla nauczycieli sprawujących opiekę nad uczestnikami Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	37
Pytania z trzech ostatnich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.	40
Podsumowanie XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej	50

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Dyrektorzy
szkół ponadgimnazjalnych

Szanowni Państwo,

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej serdecznie zaprasza do wzięcia udziału w XXV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. W roku szkolnym 2011/2012 hasło przewodnie Olimpiady brzmi „W poszukiwaniu nowego ładu ekonomicznego”.

Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej organizowana jest przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, przy współudziale Ministerstwa Edukacji Narodowej, począwszy od roku szkolnego 1987/1988. Jej głównym celem jest edukacja ekonomiczna młodzieży, pogłębianie wiedzy o współczesnej gospodarce oraz wspieranie rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych. Dotychczasowe doświadczenia pozwalają stwierdzić, że cele te są realizowane z powodzeniem. Laureaci i finaliści Olimpiady są uznanymi naukowcami, menedżerami oraz urzędnikami wysokiego szczebla administracji rządowej.

Olimpiada należy do największych i najważniejszych przedsięwzięć z zakresu edukacji ekonomicznej skierowanych do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z całego kraju oraz ich nauczycieli. Znajduje to wyraz w liczbie uczestników i szkół przystępujących do zawodów każdej edycji Olimpiady. W dotychczas zorganizowanych dwudziestu czterech edycjach Olimpiady udział wzięło prawie 275 tys. uczniów.

Dla laureatów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oraz nauczycieli sprawujących nad nimi opiekę, a także dla najlepszych szkół przewidziane są rokrocznie nagrody pieniężne i rzeczowe. Jednocześnie warto podkreślić, że udział uczniów w finałach ogólnopolskich olimpiad przedmiotowych umacnia pozycję szkoły w rankingach szkół średnich.

Nowa edycja będzie szczególnie z uwagi na przypadający jubileusz 25-lecia Olimpiady. Dla podkreślenia tego wyjątkowego święta przygotowujemy szereg wydarzeń, które uczczą ćwierć wieku funkcjonowania Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Już dziś zaanonsujemy planowaną z tej szczególnej okazji konferencję naukową. Chcielibyśmy także uhonorować nauczycieli, którzy od lat są zaangażowani w organizację zawodów szkolnych i opiekę nad uczestnikami Olimpiady. O szczegółach związanych z jubileuszem XXV-lecia Olimpiady będziemy na bieżąco informować za pośrednictwem strony internetowej www.pte.pl/owe.

W bieżącej edycji Olimpiady kontynuujemy zmiany mające na celu uatrakcyjnienie zawodów dla młodzieży, a także usprawnienie ich organizacji. Jedną z nich jest uaktualniony program Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Składa się on z sześciu bloków

tematycznych odzwierciedlających zasadnicze zagadnienia prezentowane w literaturze podstawowej zalecanej w przygotowaniach do zawodów Olimpiady.

Wyrazamy nadzieję, że wprowadzane modyfikacje spotkają się z życzliwym przyjęciem ze strony uczestników Olimpiady i ich opiekunów.

Komitet Główny zwraca się z prośbą o pomoc w przeprowadzeniu XXV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, a zwłaszcza o:

- rozpowszechnienie przez nauczycieli wśród uczniów informacji o Olimpiadzie (w tym celu prosimy wykorzystać treść niniejszego „Informatora”, załączony plakat popularyzujący Olimpiadę oraz informacje znajdujące się na stronie internetowej www.pte.pl/owe);
- zorganizowanie Komisji Szkolnej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej oraz wypełnienie elektronicznego formularza zgłoszenia udziału szkoły w zawodach Olimpiady;
- stworzenie uczniom biorącym udział w Olimpiadzie możliwości wysłuchania wykładów związanych z jej tematyką oraz przestudiowania odpowiedniej literatury i materiałów;
- przeprowadzenie zawodów Olimpiady w szkole we współdziałaniu z Komitetem Okręgowym.

Pragniemy podkreślić, że pomyślna realizacja tak wielkiego przedsięwzięcia, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, nie byłaby możliwa bez pracy dyrektorów szkół oraz nauczycieli, którzy z zaangażowaniem przygotowują młodzież do Olimpiady i są głównymi organizatorami zawodów szkolnych. Jak zawsze liczymy na Państwa niezawodną pomoc i współpracę. Za ten ogromny wkład pracy Komitet Główny już dziś składa wyrazy serdecznego podziękowania i uznania.

Informacje o XXV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej wraz z kalendarium oraz dane teadresowe Komitetów Okręgowych wraz z ich właściwością miejscową znajdują się w niniejszym „Informatorze”.

Wersja elektroniczna „Informatora”, a także aktualne informacje o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej są zamieszczone na stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, znajdującej się pod adresem www.pte.pl/owe, do odwiedzania której serdecznie zapraszamy.

W wypadku jakichkolwiek pytań odnośnie organizacji i przebiegu Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej prosimy o kontakt z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym.

Serdecznie zapraszamy do udziału w XXV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej. Wszystkim uczestnikom Olimpiady już dziś życzymy wielu sukcesów w jej bieżącej edycji.

prof. dr hab. Stanisław Owsiak
przewodniczący Komitetu Głównego
Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

INFORMACJE O XXV OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

W roku szkolnym 2011/2012 zostanie przeprowadzona XXV Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej. Myśl przewodnią bieżącej edycji to „W poszukiwaniu nowego ładu ekonomicznego”.

Inspiracją dla tej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej stał się ostatni głęboki kryzys finansowy i gospodarczy, który wykazał wiele słabości w funkcjonowaniu współczesnego systemu ekonomicznego. Skutki kryzysu są dotkliwe dla społeczeństw wielu krajów. Panuje zgodność, że przyczyny kryzysu tkwią w nieracjonalnych zachowaniach podmiotów systemu ekonomicznego, zwłaszcza podmiotów sektora finansowego. Stąd też rządy wielu krajów, ugrupowania gospodarcze podjęły intensywne działania w celu ograniczenia ryzyka ponownego kryzysu. W ośrodkach naukowych trwają badania nad przyczynami obecnego kryzysu systemowego oraz kierunkami zmian w modelu ekonomicznym.

W debacie nad nowym ułożeniem stosunków ekonomicznych respektowane są zasady wolności gospodarczej i konkurencji, jako wartości nadrzędne warunkujące rozwój przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarki, stanowiące źródło ogólnego postępu społecznego. Jednakże zauważa się także, że idea wolności gospodarczej jest nadużywana, a mechanizm rynkowy w niektórych obszarach systemu ekonomicznego okazuje się zawodny. Fundamentem klasycznego modelu gospodarki kapitalistycznej była prywatna własność. We współczesnej gospodarce postępuje rozproszenie własności, a właściciele kapitału stają się coraz bardziej anonimowi. Sytuacja taka doprowadziła do erozji ładu korporacyjnego, zwłaszcza w podmiotach sektora finansowego. Erozja ta polegała na osłabieniu praw właścicielskich i wzroście pozycji decyzyjnej menedżerów, którzy coraz częściej realizują własne cele (w postaci np. wysokich wynagrodzeń i premii), które na ogół sprzeczne są z interesami właścicieli. Zjawisko to określane w literaturze jako pokusa nadużycia (*moral hazard*) stało się możliwe w wyniku słabnącej kontroli właścicielskiej nad ryzykownymi decyzjami menedżerów.

Realizowanym w ostatnich latach hasłem poszerzania wolności gospodarczej i wzrostu efektywności alokacji kapitału przez rynki finansowe towarzyszyło zjawisko deregulacji finansowej. Sprzyjało to osłabieniu kontroli państwa nad zachowaniami menedżerów instytucji finansowych. Jednocześnie wprowadzane przez menedżerów różne innowacje i „wynalazki finansowe” doprowadziły do osłabiania związków sfery finansowej ze sferą realną gospodarki, co określa się mianem finansjalizacji gospodarki. O skali tego zjawiska świadczy fakt, że w szczytowej fazie kryzysu finansowego wartość aktywów finansowych przekraczała czterokrotnie wartość wytwarzanego przez gospodarkę światową produktu. Tak głęboka nierównowaga między aktywami finansowymi a aktywami rzeczowymi, które stanowią zabezpieczenie ekonomiczne współczesnego pieniądza, była zasadniczym przejawem kryzysu. Następnie, na skutek zaburzeń na rynkach finansowych w okresie kryzysu, wartość aktywów finansowych dramatycznie spadła. Okazało się, że właściciele kapitału finansowego byli posiadaczami wirtualnego kapitału, a więc *de facto* „właścicielami” potężnych strat (kapitału ujemnego).

Zaburzenia w sferze finansów wpłynęły negatywnie na sferę realną gospodarki, a więc na spadek produkcji, wzrost bezrobocia, spadek konsumpcji i spadek inwestycji rzeczowych. Wobec tych negatywnych zjawisk w sferze realnej, przy newralgicznej pozycji banków i instytucji finansowych we współczesnych systemach ekonomicznych, rządy wielu państw wraz z bankami centralnymi zmuszone zostały do podjęcia działań ratunkowych wobec sektora finansowego. Następstwem tych wielce kontrowersyjnych działań jest uspołecznienie (nacionalizacja) prywatnych długów (strat), co narusza fundamenty gospodarki rynkowej.

Skutkiem akcji ratunkowej podjętej przez rządy poszczególnych państw jest pogłębiająca się nierównowaga finansów publicznych przejawiająca się wysokimi deficytami budżetowymi oraz lawinowo rosnącym w niektórych krajach długiem publicznym. Znaczna część krajów stanęła wobec groźby kolejnego kryzysu – tym razem kryzysu zadłużeniowego. Jego konsekwencje ponoszą nie menedżerowie i spekulanci, lecz całe społeczeństwo. Dokonuje się to albo przez radykalne cięcia wydatków publicznych, albo w drodze podniesienia podatków. Takie działania rządów wielu krajów spotykają się niekiedy z ostrą reakcją społeczeństw w postaci niepokojów społecznych, protestów i strajków. Wzrastający poziom wiedzy ekonomicznej społeczeństwa, czemu sprzyja ogromny postęp w obiegu informacji, powoduje, że ludzie coraz lepiej rozumieją zależności przyczynowo-skutkowe między zjawiskami ekonomicznymi. Fakty te muszą być uwzględniane przy poszukiwaniu nowego ładu ekonomicznego.

Niezależnie od kryzysu, strukturalna długookresowa nierównowaga w finansach publicznych skłoniła wiele krajów do rewizji strategii podatkowej polegającej na systematycznej obniżce podatków, czego skutkiem są wspomniane deficyty i wzrost długu publicznego oraz wysokie koszty jego obsługi. Wyzwaniem dla wielu państw i międzynarodowych ugrupowań oraz organizacji gospodarczych jest ograniczenie legalnego (np. poprzez ceny transferowe) i nielegalnego unikania i ucieczki przed opodatkowaniem. Przedmiotem zainteresowania stały się tzw. raje podatkowe, których istnienie osłabia siłę finansową wielu państw. W dziedzinie tej konieczna jest współpraca międzynarodowa, co w sposób ewidentny unaocznili kryzys w finansach publicznych.

Kryzys współczesnego modelu ekonomicznego pojawił się w nowych jakościowo warunkach prowadzenia działalności gospodarczej. Rewolucja informacyjna zmienia sposób funkcjonowania przedsiębiorstw. Konkurencyjność firm zależy w dużej mierze od szybkości adaptacji do zmieniającego się otoczenia, a także od umiejętności wykorzystania nowoczesnych technologii w procesach gospodarczych. Globalny outsourcing, handel elektroniczny (*e-commerce*) oraz wykorzystanie w coraz szerszym zakresie urządzeń mobilnych tworzą zarówno nowe metody produkcji i wymiany handlowej, jak również stanowiska pracy. Daje to szansę dla wzrostu konkurencyjności i efektywności gospodarowania, odnoszenia korzyści wynikających ze społecznego podziału pracy oraz specjalizacji produkcji. Jednakże powstają również zagrożenia wynikające z nieuczciwej konkurencji, obniżenia jakości produkowanych towarów i stosowania dumpingu płacowego i socjalnego.

W działalności banków i instytucji finansowych pojawiły się nieograniczone wręcz możliwości swobodnego przepływu kapitału, w tym kapitału spekulacyjnego, którego przepływ może prowadzić do destabilizacji rynku finansowego i gospodarki nie tylko

jednego kraju, ale także całych regionów (grupy krajów). Stąd wielkim wyzwaniem polityki gospodarczej jest rozciągnięcie kontroli nad rynkami finansowymi. W tym obszarze podejmowane są wysiłki, czego przykładem jest próba stworzenia ponadnarodowego nadzoru finansowego w Unii Europejskiej.

Nierówne możliwości rozwojowe regionów świata, poszczególnych krajów, grup społecznych czy jednostek sprzyjają narastaniu wielu negatywnych zjawisk, jak chociażby wzrost niepewności i obniżenie się poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego. Coraz bardziej oddalające się bieguny bogactwa i nędzy są źródłem napięć społecznych. Skutkiem tego jest m.in. emigracja zarobkowa z krajów ubogich do krajów bogatych, co również stanowi wyzwanie dla systemu ekonomicznego.

Charakterystyczny dla współczesnego świata stan nierównowagi w wielu dziedzinach został pogłębiony. Konieczne jest zatem poszukiwanie rozwiązań i regulacji gospodarczych, umożliwiających ograniczenie ryzyka występowania zjawisk kryzysowych i efektywne im przeciwdziałanie. Działania te powinny stabilizować nie tylko gospodarki krajowe poszczególnych państw, ale również gospodarkę w skali globalnej. Jednak opracowanie globalnych regulacji jest trudne nie tylko z uwagi na brak odpowiednich instytucji, ale i rozbieżne interesy poszczególnych podmiotów je tworzących. Przykładem takich trudności mogą być podejmowane przez rządy próby ograniczenia premii i przywilejów menedżerów instytucji finansowych.

Przedstawiona powyżej niepełna – rzecz jasna – charakterystyka sytuacji prowadzi do wniosku, że system ekonomiczny powinien ewoluować w kierunku zgodnym ze zmianami o charakterze cywilizacyjnym. W tym kontekście pojawiają się pytania i dylematy związane z nowym ładem (ustrojem) gospodarczym. Na razie pozostają one nierozstrzygnięte. Jednak burzliwość oraz złożoność współczesnych przemian w świecie skłania do opinii o nieuchronnym przewartościowaniu paradygmatu systemu ekonomicznego, w ramach którego wzrasta rola instytucji w stosunku do rynków, zwłaszcza finansowych. Nowy ład ekonomiczny, jako całość, musi w równym stopniu uwzględniać aspekty ekonomiczne, społeczne i ekologiczne. W perspektywie będzie to sprzyjać łagodzeniu dysproporcji gospodarczych i napięć społecznych.

Pytania o charakterze ogólnym w części pisemnej Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej będą koncentrować się wokół problematyki związanej z hasłem jej XXV edycji zgodnie z zarysem problematyki przedstawionym powyżej. Pytania testowe będą natomiast odzwierciedlać całą problematykę zawartą w programie Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej ma charakter trzystopniowych zawodów, przy czym zawody I i II stopnia (szkolne i okręgowe) zostaną przeprowadzone w formie pisemnej, natomiast zawody III stopnia (centralne) zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej.

Zawody I stopnia (szkolne) odbędą się w szkołach na terenie całego kraju 9 listopada 2011 r. Zawody II stopnia (okręgowe) odbędą się 13 stycznia 2012 r. w 17 komitetach okręgowych powołanych przy Oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w największych miastach Polski. Zawody III stopnia (centralne) odbędą się 24 i 25 marca 2012 r. w Centrum Edukacji Statystycznej Głównego Urzędu Statystycznego w Jachrance koło Warszawy.

Struktura pytań oraz punktacji odpowiedzi w zawodach poszczególnych stopni XXV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej			
Zawody	Pytanie	Liczba punktów	
I stopnia (szkolne)	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym), wybierane spośród dwóch, nawiązujące do myśli przewodniej OWE	25	
	b) zadanie z podstaw ekonomii	15	
	c) 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt każde)	60	
	Razem	100	
II stopnia (okręgowe)	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do myśli przewodniej OWE	25	
	b) zadanie z analizy finansowej	15	
	c) 30 pytań testowych jednokrotnego wyboru (po 2 pkt każde)	60	
	Razem	100	
III stopnia (centralne)	część pisemna	a) pytanie o charakterze ogólnym (przekrojowym) nawiązujące do myśli przewodniej OWE	25
		b) zadanie analityczne sprawdzające umiejętność interpretacji zjawisk i tendencji obserwowanych w gospodarce	15
		c) 30 pytań testowych wielokrotnego wyboru (maksymalnie po 2 pkt każde, punktowane według zasady: 0–1–2 pkt)	60
		Razem	100
	część ustna*	Uczestnicy zawodów zakwalifikowani do części ustnej:	
		a) odpowiadają na jedno dwuczłonowe pytanie (teoretyczno-praktyczne)	20
		b) prezentują wskazany przez jury jeden z pięciu wcześniej zadanych tematów (tematy te zostają podane uczestnikom zawodów centralnych przed ich rozpoczęciem)	15
		Razem	35
	Razem część pisemna i ustna		135

* Do części ustnej przystępują tylko ci uczestnicy zawodów III stopnia (centralnych), którzy z części pisemnej uzyskali minimum kwalifikacyjne ustalone przez jury. Każdy uczestnik podczas części ustnej odpowiada na pytania zawarte w wylosowanym przez siebie zestawie pytań. Ocena odpowiedzi z części ustnej jest ustalana jako średnia arytmetyczna liczby punktów przyznanych przez poszczególnych członków jury.

KALENDARIUM XXV OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

do 30 września 2011 r.	zgłoszenie udziału szkoły w zawodach Olimpiady wraz z podaniem liczby uczestników zawodów I stopnia (szkolnych) i składu Komisji Szkolnej
9 listopada 2011 r.	zawody I stopnia (szkolne) – rozpoczęcie o godz. 9⁰⁰
16 listopada 2011 r.	przekazanie przez szkoły do Komitetu Okręgowego prac z zawodów I stopnia (szkolnych) wraz z protokołami
do 5 grudnia 2011 r.	ogłoszenie przez Komitety Okręgowe listy osób zakwalifikowanych do zawodów II stopnia (okręgowych) wraz z wynikami
13 stycznia 2012 r.	zawody II stopnia (okręgowe) – rozpoczęcie o godz. 11⁰⁰
15 lutego 2012 r.	ogłoszenie przez Komitet Główny listy osób zakwalifikowanych do zawodów III stopnia (centralnych) wraz z wynikami
do 22 lutego 2012 r.	przekazanie uczestnikom Olimpiady przez Komitet Główny pisemnych zawiadomień o zakwalifikowaniu do zawodów III stopnia (centralnych) wraz z informacjami dotyczącymi przebiegu tych zawodów
24 i 25 marca 2012 r.	zawody III stopnia (centralne)
25 marca 2012 r.	ogłoszenie listy laureatów Olimpiady
do 20 czerwca 2012 r.	uroczyste spotkanie z laureatami Olimpiady, dyrektorami szkół, nauczycielami oraz mecenasami – wręczenie dyplomów, zaświadczeń i nagród

NAGRODY

Indeksy na studia

Laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są przyjmowani na kilkadziesiąt wyższych uczelni z pominięciem postępowania rekrutacyjnego. Część uczelni stosuje również preferencje dla finalistów Olimpiady. Szczegółowe uprawnienia laureatów i finalistów ubiegających się o przyjęcie na studia wyższe wynikają z uchwał senatów poszczególnych uczelni. Wykaz uczelni stosujących preferencje w postępowaniu rekrutacyjnym dla laureatów i finalistów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej znajduje na stronie internetowej www.pte.pl/owe, zakładka „Nagrody i sponsorzy”.

Technik ekonomista – zwolnienie z egzaminu zawodowego

Na podstawie § 112 ust. 1 rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. z 2007, nr 83, poz. 562 z późn. zm.) oraz komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, laureaci i finaliści Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej są zwolnieni z etapu pisemnego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik ekonomista. Zwolnienie z egzaminu zawodowego jest równoznaczne z uzyskaniem najwyższego wyniku.

Nagrody pieniężne i stypendia naukowe

Tradycją Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest nagroda pieniężna dla zwycięzcy w kwocie 10 tys. zł. Jej fundatorem jest Premier Rzeczypospolitej Polskiej lub któryś z ministrów (minister gospodarki lub minister finansów). Ponadto, prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego również honoruje zwycięzcę nagrodą pieniężną, której wartość w ostatnich edycjach Olimpiady wynosiła 2,5 tys. zł.

Pozostali laureaci również otrzymują nagrody pieniężne i stypendia naukowe. Ich wartość jest zmienna w każdej edycji i wahała się od 1 tys. zł do 8,5 tys. zł. Laureaci II miejsca w XXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej otrzymali nagrody pieniężne po 7 tys. zł (w XXIII i XXII edycji – roczne stypendia w wysokości 8,5 tys. zł). Nagrodą za zdobycie III miejsca w XXIV Olimpiadzie było roczne stypendium o wartości 5 tys. zł (w XXIII i XXII edycji – roczne stypendia w wysokości 6,5 tys. zł). Kolejnym laureatom przyznawane są stypendia naukowe (każde o wartości 5 tys. zł) – w XXIV edycji było to 15 stypendiów, w XXIII i XXII odpowiednio 12 i 3 stypendia. W XXIII i XXII Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej laureatom, którzy zajęli kolejne lokaty przyznano nagrody pieniężne w wysokości od 1 tys. zł do 2,5 tys. zł (w XXIII edycji Olimpiady było to 7 nagród pieniężnych, a w XXII – 9 nagród pieniężnych).

Nagrody rzeczowe – laptopy i nie tylko...

W ostatnich trzech edycjach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej wszystkich trzydziestu laureatów, oprócz opisanych powyżej nagród pieniężnych i stypendiów, otrzymało wysokiej klasy notebooki wraz z oprogramowaniem. Wśród nagród rzeczowych wymienić należy także komplety książek o tematyce ekonomicznej, prenumeraty czasopism branżowych oraz pamiątkowe monety.

Wyjazdy zagraniczne, staże i praktyki

Uzupełnieniem nagród pieniężnych i rzeczowych oraz systemu stypendiów naukowych są wyjazdy zagraniczne oraz staże i praktyki w wiodących instytucjach w kraju i za granicą. Wspomnieć należy m.in. o odbywającym się w Niemczech dwutygodniowym seminarium naukowym w Instytucie Studiów Europejskich we Vlotho, w którym corocznie uczestniczą laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. W 2009 r. dla laureatów został zorganizowany wyjazd studyjny do Parlamentu Europejskiego w Brukseli.

Nagrody specjalne

Ponadto, w ramach zawodów III stopnia (centralnych) przeprowadzany jest dodatkowy konkurs o nagrodę specjalną przyznaną przez Kapitułę pod przewodnictwem prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Nagroda ta przyznawana jest głównie za prezentację zdolności praktycznego wykorzystania wiedzy ekonomicznej. Tematyka tego konkursu określana jest corocznie przez sponsora nagrody specjalnej.

W ostatnich edycjach Olimpiady sponsorem nagrody specjalnej była Polska Izba Ubezpieczeń (www.piu.org.pl), a tematyka konkursu dotyczyła rynku ubezpieczeń gospodarczych. Od XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej przeprowadzany jest także konkurs o nagrodę specjalną Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami (www.izfa.pl). Nagroda ta przyznawana jest za napisanie najlepszego – ciekawego i nieszablonowego – eseju na temat rynku funduszy inwestycyjnych.

W zamyśle system nagród ma sprzyjać dalszemu rozwojowi naukowemu i zawodowemu młodych talentów, do czego Komitet Główny i mecenas Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej przywiązują wielką wagę.

Nagrody dla nauczycieli (opiekunów naukowych) i najlepszych szkół

Również nauczyciele przygotowujący laureatów do zawodów oraz najlepsze szkoły otrzymują nagrody pieniężne i rzeczowe. W ten sposób doceniane jest ich zaangażowanie i wkład pracy włożony w opiekę naukową nad uczestnikami Olimpiady. Szczególnym wyróżnieniem jest nagroda „Za zasługi dla rozwoju olimpiad szkolnych” przyznawana nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

W ostatnich trzech edycjach Olimpiady uhonorowano nagrodami pieniężnymi nauczycieli – opiekunów naukowych laureatów w kwocie od 1 tys. zł do 2,5 tys. zł. Ponadto każdy z nauczycieli otrzymał także komplet książek o tematyce ekonomicznej.

Wszyscy nauczyciele, którzy zgłaszają szkoły do zawodów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i zajmują się organizacją zawodów I stopnia (szkolnych), otrzymują corocznie dyplomy z podziękowaniami.

Najlepszym szkołom (o największej liczbie laureatów) przyznawane są nagrody pieniężne oraz nagrody rzeczowe (rzutniki multimedialne i książki).

Dodatkowe atrakcje

Wśród dodatkowych atrakcji wymienić należy spotkania uczestników zawodów III stopnia (centralnych) Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i ich nauczycieli z prezesem Narodowego Banku Polskiego. Oprócz dyskusji o najważniejszych problemach gospodarczych Polski i świata, zaproszeni goście mają także okazję zwiedzić Gabinet Numizmatyczny NBP.

Uroczyste zakończenie każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbywa się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwie Gospodarki lub Ministerstwie Finansów. Na spotkaniu z premierem, wicepremierem lub ministrem finansów wręczane są laureatom nagrody i pamiątkowe dyplomy.

W ostatnich latach laureaci Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i ich opiekunowie naukowci na zakończenie każdej edycji odwiedzali także Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. Podczas spotkania z członkiem Zarządu Giełdy mogli wysłuchać prezentacji na temat historii Giełdy i jej aktualnej pozycji, a także podyskutować z gospodarzem spotkania. Wizyty na Giełdzie kończą się pamiątkowym grupowym zdjęciem w sali notowań oraz przy postumencie byka w hallu Centrum Giełdowego.

Pamiętać należy, że Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej to nie tylko uroczysta gala. W każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej dla uczestników zawodów III stopnia (centralnych) i ich opiekunów naukowych wykłady wygłaszają wybitni polscy ekonomiści. Wśród nich znaleźli się dotychczas: prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska, prof. dr hab. Bogusław Fiedor, prof. dr hab. Andrzej Graczyk, prof. dr hab. Grzegorz W. Kołodko, prof. dr hab. Witold Orłowski, prof. dr hab. Stanisław Owsiak i prof. dr hab. Andrzej Sławiński.

Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej to również szereg działań, których celem jest upowszechnianie wiedzy o współczesnej gospodarce. Warto odnotować, że w każdej edycji dzięki wsparciu mecenasów Olimpiady staramy się przekazywać nieodpłatnie egzemplarze książek. Wśród nich wymienić można: *Wędrujący świat* autorstwa G.W. Kołodki (Prószyński i S-ka, Warszawa 2008); *Barwy pieniądza* G. Santambrogio (Jedność, Kielce 2009) oraz książkę S. Bratkowskiego pt. *Nieco inna historia cywilizacji*.

Dzieje banków, bankierów i obrotu pieniężnego (VEDA, Warszawa 2010). Książki przekazywane są uczestnikom zakwalifikowanym zarówno do zawodów II stopnia (okręgowych), jak i III stopnia (centralnych). Wspomniane pozycje książkowe trafiły także do nauczycieli sprawujących opiekę nad uczestnikami zawodów Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Wykaz nagród w XXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej oraz relacja z uroczystego zakończenia Olimpiady w Ministerstwie Gospodarki z udziałem wicepremiera i ministra gospodarki Waldemara Pawlaka zostały opublikowane w „Biuletynie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” nr 4 (54) z czerwca 2011 r. Natomiast podsumowanie XXIII i XXII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej można znaleźć w „Biuletynie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” nr 5 (49) z czerwca 2010 r. oraz nr 5 (43) z czerwca 2009 r. Wersje elektroniczne „Biuletynów Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego” można pobrać ze strony internetowej www.pte.pl, zakładka „Czasopisma”.

Warto wspomnieć, że łączna wartość nagród przekazanych w XXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przekroczyła 250 tys. zł, w XXIII edycji było to ponad 260 tys. zł, a w XXII – 275 tys. zł.

Uwaga! Przywołane powyżej kwoty, ilości oraz rodzaje nagród mają charakter wyłącznie informacyjny i dokumentują przebieg trzech poprzednich edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Wysokość nagród, ich ilość i rodzaj zależny jest od wsparcia mecenasów i partnerów Olimpiady. Z uwagi na to, że fundusz nagród każdej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej uzgadniany jest z mecenasami i partnerami Olimpiady w trakcie jej trwania, organizatorzy nie mogą gwarantować, że w bieżącej edycji nagrody będą w pełni porównywalne z poprzednimi latami.

MECENASI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

- Wicepremier Rzeczypospolitej Polskiej
- Minister Gospodarki
- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Narodowy Bank Polski
- Komisja Nadzoru Finansowego
- Agencja Rozwoju Przemysłu SA
- Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
- Biuro Informacji Kredytowej SA
- Bank BPH SA
- C.H. Beck sp. z o.o
- Biuro Informatyki Stosowanej Format
- Difin SA
- Fundacja BRE Banku
- Główny Urząd Statystyczny
- Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami
- Mennica Polska SA
- Polska Izba Ubezpieczeń
- Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne SA
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
- Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOIPOL
- Telekomunikacja Polska SA
- Wydawnictwo Naukowe PWN SA

ZGŁOSZENIE UDZIAŁU SZKOŁY W XXV OLIMPIADZIE WIEDZY EKONOMICZNEJ

Zgłoszenia udziału szkoły w XXV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przyjmowane są w nieprzekraczalnym terminie **do 30 września 2011 r.** za pomocą elektronicznego formularza, który znajduje się pod adresem internetowym:

www.pte.pl/zgloszenia_owe

Procedurę zgłoszenia udziału szkoły w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej przedstawia poniższy schemat:

- 1 Wejdź na stronę internetową **www.pte.pl/zgloszenia_owe** i kliknij przycisk „Wypełnij formularz zgłoszenia”
- 2 Wypełnij formularz zgłoszenia: podaj dane szkoły i skład Komisji Szkolnej oraz dane osoby odpowiedzialnej za organizację zawodów szkolnych OWE
- 3 Sprawdź poprawność wprowadzonych danych i **zatwierdź zgłoszenie**
- 4 **Wydrukuj kartę zgłoszenia**, podpisz ją i opieczetuj pieczęcią szkoły
- 5 **Prześlij kartę zgłoszenia** priorytetowym listem poleconym (lub faksem) na adres właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego OWE
- 6 **Aktywuj elektronicznie zgłoszenie** – kliknij w link, który został wysłany na podany przez Ciebie przy zgłoszeniu adres e-mail

Cały proces rejestracji jest prosty i zajmuje kilka minut.

Pełny opis procedury wraz z instrukcją znajduje się na wskazanej powyżej stronie internetowej. W wypadku problemów technicznych lub pytań prosimy o kontakt z Biurem Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (tel. 22 551-54-18 lub e-mail: owe@pte.pl).

INFORMACJE O ORGANIZATORACH – DANE TELEADRESOWE

Komit t Główny OWE

ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa
tel.: 22 551-54-18
fax: 22 551-54-44
e-mail: owe@pte.pl
przewodniczący: prof. dr hab. Stanisław Owskiak
sekretarz naukowy: mgr Grzegorz Wałęga
tel.: 605-88-28-78; e-mail: walega@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE w Białymstoku

Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku
ul. Choroszczańska 31, 15-732 Białystok
właściwość miejscowa: województwo podlaskie
przewodniczący: prof. dr hab. Ryszard Horodeński
sekretarz: dr Jolanta Sienkiewicz
tel./fax: 85 652-09-25
e-mail: bialystok.owe@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE w Bydgoszczy

ul. Długa 34, 85-034 Bydgoszcz
właściwość miejscowa: województwo kujawsko-pomorskie
przewodniczący: prof. dr hab. Jerzy Kozłowski
sekretarz: Elżbieta Paner
tel.: 52 322-65-52, fax: 52 322-67-81
e-mail: bydgoszcz.owe@pte.pl

Komit t Okręgowy OWE w Częstochowie

ul. Kilińskiego 32/34, 42-200 Częstochowa
właściwość miejscowa: część województwa śląskiego – powiaty: grodzki
Częstochowa, częstochowski, kłobucki, lubliniecki, myszkowski, zawierciański
przewodniczący: dr Mariusz Chudzicki
sekretarz: Krystyna Borkowska
tel.: 34 324-97-33, 34 324-26-30
e-mail: czestochowa.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Gdańsku

ul. Długi Targ 46/47, 80-830 Gdańsk
właściwość miejscowa: województwo pomorskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Krystyna Wojewódzka-Król
sekretarz: mgr Elżbieta Kutnik
tel.: 58 301-99-71, 58 301-52-46, tel./fax: 58 301-54-61
e-mail: gdansk.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Katowicach

ul. Misjonarzy Oblatów 27, 40-129 Katowice
właściwość miejscowa: województwo śląskie oprócz powiatów: grodzkiego
Częstochowa, częstochowskiego, kłobuckiego, lublinieckiego, myszkowskiego,
zawierciańskiego
przewodnicząca: prof. dr hab. Gabriela Łukasik
sekretarz: dr Joanna Czech-Rogosz
tel.: 32 259-88-78, 32 259-62-79, tel./fax: 32 258-54-82
e-mail: katowice.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Kielcach

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach,
Wydział Zarządzania i Administracji
ul. Świętokrzyska 21, 25-406 Kielce
właściwość miejscowa: województwo świętokrzyskie
przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Szplit
sekretarz: mgr Leszek Papaj
tel.: 41 349-65-28
e-mail: kielce.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Krakowie

ul. Lubelska 21, 30-003 Kraków
właściwość miejscowa: województwo małopolskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Aleksandra Lityńska
sekretarz: mgr Marta Pytel
tel.: 12 634-32-59, tel./fax: 12 634-03-81
e-mail: krakow.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Lublinie

ul. Przyjacielska 4, 20-704 Lublin
właściwość miejscowa: województwo lubelskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek
sekretarz: mgr Marzena Strug
tel./fax: 81 532-84-14
e-mail: lublin.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Łodzi

ul. Wólczańska 51, 90-608 Łódź
właściwość miejscowa: województwo łódzkie
przewodnicząca: dr Zofia Sepkowska
sekretarz: Grażyna Zerfass
tel.: 42 632-21-15, tel./fax: 42 632-44-20, 42 632-28-17
e-mail: lodz.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Olsztynie

ul. 1 Maja 13, 10-117 Olsztyn
właściwość miejscowa: województwo warmińsko-mazurskie
przewodniczący: dr Krystyna Romaniuk
sekretarz: dr inż. Izabela Chmielewska
tel.: 89 527-58-25, tel./fax: 89 527-24-49
e-mail: olsztyn.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Opolu

ul. Ozimska 25, 45-057 Opole
właściwość miejscowa: województwo opolskie
przewodniczący: prof. dr hab. Zbigniew Mikołajewicz
sekretarz: mgr Elżbieta Ładwik
tel.: 77 453-63-74, tel./fax: 77 453-60-09
e-mail: opole.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Poznaniu

ul. Klasztorna 24/25, 61-777 Poznań
właściwość miejscowa: województwo wielkopolskie
przewodniczący: prof. dr hab. Kazimierz Dobrzański
sekretarz: mgr Wanda Statkiewicz
tel.: 61 852-86-91, tel./fax: 61 851-90-58
e-mail: poznan.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Rzeszowie

ul. Hetmańska 15, 35-045 Rzeszów
właściwość miejscowa: województwo podkarpackie
przewodnicząca: dr Krystyna Sieniawska
sekretarz: Danuta Szukała
tel.: 17 853-36-49, tel./fax: 17 853-38-15
e-mail: rzeszow.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Szczecinie

pl. J. Kilińskiego 3, 71-414 Szczecin
właściwość miejscowa: województwo zachodniopomorskie
przewodniczący: prof. dr hab. Adam Szewczuk
sekretarz: dr Jadwiga Jefimowicz
tel.: 91 455-34-55, tel./fax: 91 455-34-71
e-mail: szczecin.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Warszawie

ul. Nowy Świat 49, 00-042 Warszawa
właściwość miejscowa: województwo mazowieckie
przewodniczący: dr Jacek Tomaszewski
sekretarz: Jolanta Sawukajtys
tel.: 22 551-54-01, fax: 22 551-54-44
e-mail: warszawa.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE we Wrocławiu

ul. Łaciarska 28, 50-146 Wrocław
właściwość miejscowa: województwo dolnośląskie
przewodnicząca: prof. dr hab. Elżbieta Kundera
sekretarz: mgr Urszula Kosowska
tel./fax: 71 343-63-18
e-mail: wroclaw.owe@pte.pl

Komitet Okręgowy OWE w Zielonej Górze

ul. Żeromskiego 3, 65-066 Zielona Góra
właściwość miejscowa: województwo lubuskie
przewodniczący: dr inż. Paweł Kuźdowicz
sekretarz: inż. Beata Rydzio
tel./fax: 68 327-04-19, 68 320-25-89
e-mail: zielonagora.owe@pte.pl

SKŁAD KOMITETU GŁÓWNEGO OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ (KADENCJA 2007–2012)

- **prof. dr hab. Stanisław Owsiak**
kierownik Katedry Finansów na Wydziale Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, doktor honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego, członek Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, członek Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk, członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów w Warszawie, członek Rady Polityki Pieniężnej (w kadencji 2004–2010), członek Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie – **przewodniczący Komitetu Głównego**
- **prof. dr hab. Waldemar Grzywacz**
profesor w Katedrze Ekonomii Porównawczej na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego, doktor honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego, honorowy prezes Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Szczecinie – **wiceprzewodniczący Komitetu Głównego**
- **dr inż. Andrzej Muszyński**
biegły sądowy Sądu Okręgowego w Warszawie – **wiceprzewodniczący Komitetu Głównego**
- **dr Artur Pollok**
adiunkt w Katedrze Mikroekonomii na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, prezes Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie, zwycięzca IV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej – **wiceprzewodniczący Komitetu Głównego**
- **mgr Grzegorz Wałęga**
asystent w Katedrze Mikroekonomii na Wydziale Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie, laureat XI i XII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej – **sekretarz naukowy Komitetu Głównego**
- **prof. dr hab. Barbara Błaszczyk**
profesor w Instytucie Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, profesor w Zakładzie Ekonomii na Wydziale Przedsiębiorczości i Zarządzania Wyższej Szkoły Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu, wiceprzewodnicząca Rady Fundacji Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie

- **prof. dr hab. Małgorzata Burchard-Dziubińska**
profesor w Katedrze Ekonomii Rozwoju Instytutu Ekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, członek Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, prezes Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Łodzi, członek Zarządu Europejskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych – Oddział Polski

- **dr inż. Wiesław Danielak**
adiunkt w Zakładzie Zarządzania Strategicznego na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Zielonej Górze, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

- **prof. dr hab. Piotr Dominiak**
dziekan Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej, profesor w Katedrze Nauk Ekonomicznych na Wydziale Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej

- **prof. dr hab. inż. Małgorzata Gableta**
kierownik Katedry Pracy i Stosunków Przemysłowych na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, członek Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania Polskiej Akademii Nauk

- **dr Krzysztof Glibowski**
adiunkt w Instytucie Nauk Prawno-Administracyjnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, laureat III Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, adwokat

- **prof. dr hab. Waclaw Jarmolowicz**
kierownik Katedry Makroekonomii i Badań nad Gospodarką Narodową na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, członek Zarządu Krajowego i Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, członek Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Poznaniu, członek Rady Programowej czasopisma „Ekonomista”, wiceprzewodniczący Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Poznaniu, członek Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

- **dr Jadwiga Jefimowicz**
sekretarz Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Szczecinie

- **prof. dr hab. Jerzy Kitowski**
kierownik Zakładu Finansów na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, profesor w Zakładzie Nauk o Zarządzaniu i Ekonomii Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemyślu, członek Naczelnej Rady Zatrudnienia przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej, przewodniczący Komisji Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego
- **prof. dr hab. Eugeniusz Kwiatkowski**
kierownik Katedry Makroekonomii na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego, członek Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, członek Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, członek Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej Polskiej Akademii Nauk, członek Rady Naukowej Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie
- **prof. dr hab. Gabriela Łukasik**
profesor w Katedrze Finansów na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, przewodnicząca Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Katowicach
- **dr Stanisław Macioł**
dyrektor Ośrodka Rozwoju Studiów Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie
- **dr Andrzej Pawlik**
wicedyrektor Instytutu Ekonomii i Administracji na Wydziale Zarządzania i Administracji Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Kochanowskiego w Kielcach
- **prof. dr hab. Bogna Pilarczyk**
kierownik Katedry Strategii Marketingowych na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, członek Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, wiceprezes Zarządu Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Poznaniu
- **dr Tadeusz Smuga**
kierownik Zakładu Konkurencyjności Przedsiębiorstw w Instytucie Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur w Warszawie, sekretarz redakcji czasopisma „Gospodarka Narodowa”, członek Komitetu Redakcyjnego czasopisma „Ekonomista”
- **dr Jacek Tomaszewski**
adiunkt w Katedrze Rynków Kapitałowych Kolegium Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, przewodniczący Komitetu Okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej w Warszawie, zwycięzca I Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

REGULAMIN OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

§ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Podstawą prawną dla organizacji i przeprowadzenia Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (OWE) jest rozporządzenie ministra edukacji narodowej i sportu z 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. nr 13, poz. 125).
2. Podstawowe obowiązki organizatorów i uczestników OWE wynikają z niniejszego regulaminu.

§ 2

ORGANIZATOR

1. Organizatorem OWE jest Polskie Towarzystwo Ekonomiczne z siedzibą w Warszawie.
2. Organizator OWE powołuje Komitet Główny, który sprawuje nadzór organizacyjny i merytoryczny nad przebiegiem OWE.
3. Komitetem Głównym kieruje przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącymi przy pomocy sekretarza naukowego.
4. Sprawy wymagające podjęcia decyzji między posiedzeniami Komitetu Głównego rozpatrywane są przez jego Prezydium, w skład którego wchodzi przewodniczący, wiceprzewodniczący oraz sekretarz naukowy.
5. Za koordynację zawodów OWE poszczególnych stopni odpowiada Biuro Komitetu Głównego.
6. Decyzje wszystkich organów OWE podejmowane są zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym.
7. Zawody OWE przeprowadzają Komitet Główny wraz z Komitetami Okręgowymi oraz Komisjami Szkolnymi.
8. Komitetami Okręgowymi kierują ich przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącymi przy pomocy sekretarzy.
9. Właściwość terytorialną siedemnastu Komitetów Okręgowych określa załącznik nr 1 do niniejszego regulaminu.
10. Tryb powoływania Komitetu Głównego i Komitetów Okręgowych określa uchwała Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.
11. Zadania Biura Komitetu Głównego oraz sekretarzy Komitetów Okręgowych określa Prezydium Komitetu Głównego.

12. Przy Komitecie Głównym działa Zespół Naukowy, powoływany przez ten Komitet, którego zadaniem jest opracowywanie koncepcji merytorycznej kolejnych edycji OWE oraz propozycji pytań (zadań) na zawody poszczególnych stopni.
13. Komitet Główny przed rozpoczęciem każdej kolejnej edycji OWE dostarcza uczestnikom „Informator o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej” zawierający m.in.: program, regulamin oraz szczegółowe wytyczne związane z jej organizacją.

§ 3 CELE OWE

Celami OWE są:

1. Pobudzanie i rozwijanie zainteresowań młodzieży problematyką społeczno-ekonomiczną oraz kierunkami rozwoju Polski na tle gospodarki światowej,
2. Dostosowywanie programów nauczania przedmiotów ekonomicznych w szkołach ponadgimnazjalnych do współczesnych wymagań w zakresie wiedzy ekonomicznej oraz podnoszenie poziomu nauczania,
3. Propagowanie kultury ekonomicznej i zasad racjonalnego gospodarowania,
4. Upowszechnianie nowoczesnej wiedzy ekonomicznej,
5. Wylanianie najbardziej utalentowanej młodzieży do szkół wyższych.

§ 4 UCZESTNICZY OWE I JEJ TEMATYKA

1. Uczestnikami OWE mogą być uczniowie szkół ponadgimnazjalnych kończących się egzaminem maturalnym. Uczniowie przystępują do zawodów dobrowolnie.
2. W OWE mogą również uczestniczyć – za zgodą właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego – uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, zasadniczych szkół zawodowych i szkół zasadniczych realizujący indywidualny program lub tok nauki, rekomendowani przez szkołę.
3. Tematyka OWE określona jest w programie OWE.
4. Każda edycja OWE organizowana jest pod innym hasłem przewodnim, które zatwierdza Komitet Główny.

§ 5 PODSTAWOWE INFORMACJE ORGANIZACYJNE

1. OWE ma zasięg ogólnokrajowy. Zawody jej są trzystopniowe:
 - a) zawody I stopnia (szkolne) odbywają się w szkołach,
 - b) zawody II stopnia (okręgowe) odbywają się w skali okręgowy,
 - c) zawody III stopnia (centralne) odbywają się w skali ogólnokrajowej.

2. Terminy wszystkich stopni zawodów ustalane są corocznie przez Komitet Główny w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej.
3. Zawody I i II stopnia przeprowadzane są w formie pisemnej, natomiast zawody III stopnia – w formie pisemnej i ustnej.
4. Czas trwania części pisemnej wszystkich stopni zawodów OWE wynosi 120 minut.
5. Zadania (pytania) na zawody wszystkich stopni OWE opracowywane są przez Komitet Główny i dostarczane komisjom/jury poszczególnych stopni zawodów w sposób uniemożliwiający ich nieuprawnione ujawnienie do chwili rozpoczęcia zawodów.
6. Szczegółowa struktura pytań (zadań) oraz punktacji odpowiedzi w zawodach poszczególnych stopni OWE określana jest dla każdej edycji w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”. Informacja o zasadach punktacji odpowiedzi umieszczana jest na każdym zestawie pytań (zadań).
7. Sprawdzian pisemny na zawodach II i III stopnia przeprowadzany jest anonimowo. Otwarcie kopert z danymi osobowymi uczestników OWE następuje po dokonaniu oceny prac przez jury.
8. Uczestnicy zawodów wszystkich stopni OWE mają zapewnione warunki do samodzielnego wykonania sprawdzianu pisemnego. Nieprzestrzeganie zasady samodzielności stanowi podstawę dyskwalifikacji uczestnika OWE. Dyskwalifikacja może mieć również miejsce w wypadku innych zachowań naruszających postanowienia niniejszego regulaminu lub zakłócających przebieg zawodów.
9. Dla uczestników niewidomych i słabowidzących (ograniczenie percepcji wzrokowej) oraz z niepełnosprawnością ruchową kończyn górnych czas trwania części pisemnej zawodów wszystkich stopni wynosi 150 minut. Zawody dla tych uczestników odbywają się w oddzielnych salach.
10. Wniosek o wydłużenie czasu trwania części pisemnej zawodów, o którym mowa w pkt 9, zgłaszany jest do właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego w terminie do 30 września wraz z dokumentem potwierdzającym dysfunkcję według wzoru obowiązującego przy przeprowadzaniu egzaminu maturalnego.
11. Członkami zespołu weryfikującego oraz jury zawodów II i III stopnia powinni być pracownicy naukowo-dydaktyczni wyższych uczelni, nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych oraz specjaliści z dziedziny nauk objętych programem OWE. W skład zespołu weryfikującego i jury nie mogą wchodzić opiekunowie naukowci uczniów biorących udział w zawodach OWE.
12. Komitet Główny, Komitety Okręgowe i Komisje Szkolne prowadzą dokumentację zawodów OWE.

§ 6

ORGANIZACJA ZAWODÓW I STOPNIA – SZKOLNYCH

1. Zgłoszenie udziału szkoły w zawodach OWE następuje poprzez powiadomienie właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego w terminie do 30 września o przystąpieniu do OWE w sposób określony w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”.
2. Zawody I stopnia organizuje i przeprowadza Komisja Szkolna w składzie od 3 do 5 osób, wśród których powinni być: przedstawiciel dyrekcji szkoły, nauczyciele przedmiotów ekonomicznych lub pokrewnych oraz przedstawiciel samorządu uczniowskiego.
3. Komisje Szkolne powoływane są corocznie na daną edycję OWE przez dyrektorów szkół, którzy sprawują bezpośredni nadzór nad ich pracami.
4. Komisja Szkolna przeprowadza akcję informacyjną w formie zwyczajowo przyjętej w szkole mającą na celu zachęcenie uczniów do udziału w OWE.
5. Do pomocy w organizowaniu zawodów I stopnia zobowiązany jest właściwy miejscowo Komitet Okręgowy, który udziela także niezbędnych informacji i wyjaśnień.
6. Komitet Okręgowy sprawuje nadzór nad przebiegiem zawodów I stopnia w okręgu, a członkowie Komitetu Okręgowego mogą uczestniczyć jako obserwatorzy w tych zawodach.
7. Zawody I stopnia odbywają się jednocześnie we wszystkich szkołach w terminie ustalonym przez Komitet Główny.
8. W przypadku stwierdzenia, że zawody w danej szkole nie zostały przeprowadzone w wyznaczonym terminie wszyscy ich uczestnicy zostają zdyskwalifikowani.
9. Przed rozpoczęciem zawodów I stopnia Komisja Szkolna może udzielić uczestnikom niezbędnych wskazówek organizacyjnych.
10. Zadania Komisji Szkolnej:
 - a) zapewnienie odpowiedniej liczby arkuszy papieru kancelaryjnego ostemplowanego pieczęcią szkoły,
 - b) przygotowanie pomieszczeń do przeprowadzenia zawodów,
 - c) zapewnienie nadzoru nad prawidłowym przebiegiem zawodów (w każdym zespole nadzorującym powinien znaleźć się co najmniej 1 członek Komisji Szkolnej będący jednocześnie przewodniczącym zespołu),
 - d) dokonanie oceny prac przez członków Komisji Szkolnej na podstawie klucza z prawidłowymi odpowiedziami do zestawu pytań (zadań), który jest publikowany na stronie internetowej OWE w ciągu 24 godzin od zakończenia zawodów,
 - e) sporządzenie protokołu zawodów I stopnia według wzoru ustalonego przez Komitet Główny.

11. Szczegółowe zasady przeprowadzania zawodów I stopnia reguluje instrukcja dołączona do zestawu pytań (zadań).
12. Komisja Szkolna przekazuje do właściwego miejscowo Komitetu Okręgowego priorytetowym listem poleconym wszystkie zestawy pytań (zadań), zarówno wypełnione, jak i niewypełnione, wraz z protokołem, w terminie 7 dni od zakończenia zawodów (decyduje data stempla pocztowego). Niedotrzymanie powyższych postanowień, a zwłaszcza niedopełnienie obowiązków określonych w § 6 pkt 10, stanowi dla Komitetu Okręgowego podstawę do dyskwalifikacji wszystkich uczestników zawodów z danej szkoły.
13. W przypadku gdy w szkole, do której uczęszcza uczeń, nie organizuje się zawodów I stopnia, uczeń może do nich przystąpić w szkole wskazanej przez dyrektora szkoły. W tej sprawie dyrektor szkoły działa w porozumieniu z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym.
14. Komitet Okręgowy może dokonać weryfikacji prac przekazanych przez Komisje Szkolne. W tym celu powołuje jury.
15. Do zawodów II stopnia kwalifikowanych jest 10% uczestników biorących udział w zawodach I stopnia w danym okręgu, którzy uzyskali największą liczbę punktów, przy czym nie więcej niż 120 uczestników.
16. W przypadku, gdy minimalna liczba punktów uprawniająca do zakwalifikowania do zawodów II stopnia przyznana została więcej niż jednej osobie, o zakwalifikowaniu do tych zawodów decyduje większa liczba punktów uzyskanych z testu.
17. W przypadku, gdy liczba osób ustalona zgodnie z postanowieniami pkt 16 jest większa niż jeden, wówczas wszyscy ci uczestnicy zostają kwalifikowani do zawodów II stopnia.
18. Komitet Okręgowy podaje do publicznej wiadomości wyniki zawodów I stopnia tych uczestników, którzy zostali zakwalifikowani do zawodów II stopnia w terminie określonym w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”.

§ 7

ORGANIZACJA ZAWODÓW II STOPNIA – OKRĘGOWYCH

1. Zawody II stopnia odbywają się jednocześnie, tj. w tym samym terminie we wszystkich Komitetach Okręgowych.
2. Zawody II stopnia odbywają się w miejscu ustalonym przez Komitet Okręgowy. O terminie i miejscu rozpoczęcia zawodów Komitet Okręgowy zawiadamia pisemnie zakwalifikowanych uczestników oraz ich szkoły co najmniej na 21 dni przed terminem zawodów.
3. Do zawodów II stopnia uczestnicy przystępują w okręgach, w których zostali zakwalifikowani do zawodów.
4. W uzasadnionych przypadkach Komitet Główny, w porozumieniu z właściwym miejscowo Komitetem Okręgowym, może wyrazić zgodę na udział uczestnika w zawodach II stopnia w innym okręgu niż określony w pkt 3. Pisemny wniosek w tej

- sprawie uczestnik składa do Komitetu Głównego przynajmniej na 30 dni przed terminem zawodów II stopnia.
5. Przed rozpoczęciem zawodów II stopnia jury może udzielić uczestnikom niezbędnych wskazówek organizacyjnych.
 6. Do oceny prac Komitet Okręgowy powołuje jury.
 7. Jury dokonuje oceny prac z zawodów II stopnia w terminie 10 dni od ich zakończenia i sporządza protokół przebiegu tych zawodów według wzoru ustalonego przez Komitet Główny. Protokół ten z wszystkimi pracami Komitet Okręgowy przekazuje do Komitetu Głównego w terminie 14 dni od zakończenia tych zawodów.
 8. Komitet Główny podaje do publicznej wiadomości wyniki zawodów II stopnia w terminie określonym w „Informatorze o Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej”.
 9. W uzasadnionych przypadkach uczestnikom zawodów II stopnia przysługuje możliwość pisemnego odwołania do Komitetu Głównego w ciągu 7 dni od daty ogłoszenia wyników.
 10. Uczestnikom zawodów II stopnia Komitet Okręgowy zapewnia wyżywienie i zwrot kosztów podróży.

§ 8

ORGANIZACJA ZAWODÓW III STOPNIA – CENTRALNYCH

1. Zawody III stopnia organizuje i przeprowadza Komitet Główny.
2. Decyzję o zakwalifikowaniu uczestników do zawodów III stopnia podejmuje Komitet Główny. Komitet Główny ma prawo weryfikacji wyników zawodów II stopnia. Weryfikacja ta dokonywana jest przez zespół powołany przez Komitet Główny.
3. Do zawodów III stopnia kwalifikowanych jest 100 uczestników, którzy uzyskali największą liczbę punktów w zawodach II stopnia.
4. Komitet Główny powołuje jury, którego zadaniem jest ocena prac uczestników zawodów III stopnia.
5. Uczestnicy zakwalifikowani do zawodów III stopnia zawiadamiani są pisemnie przez Komitet Główny o terminie i miejscu zawodów co najmniej na 21 dni przed ich rozpoczęciem.
6. Trzydziestu uczestników zawodów III stopnia, którzy uzyskali najwyższą łączną liczbę punktów otrzymuje tytuł laureata, pozostali tytuł finalisty OWE. Szczegółowe zasady przyznawania tytułów laureata i finalisty określa regulamin zawodów III stopnia, który jest podawany do wiadomości przed rozpoczęciem tych zawodów.
7. Decyzje o przyznaniu tytułu laureata lub finalisty OWE podejmuje Komitet Główny na podstawie protokołu jury. Decyzja Komitetu Głównego jest ostateczna.

8. Uczestnikom zawodów III stopnia Komitet Główny zapewnia zakwaterowanie, wyżywienie i zwrot kosztów podróży.
9. Lista laureatów i finalistów OWE z podaniem nazwisk opiekunów naukowych i nazwą szkoły publikowana jest na stronie internetowej OWE.

§ 9

KONKURSY O NAGRODĘ SPECJALNĄ

1. Komitet Główny może zorganizować konkurs o nagrodę specjalną w porozumieniu ze sponsorem (partnerem) deklarującym przyznanie takiej nagrody.
2. Skład kapituły nagrody specjalnej, sposób wyłonienia najlepszych prac na zadany temat konkursowy oraz rodzaj i wysokość nagrody ustalana jest pomiędzy Komitetem Głównym a sponsorem (partnerem).
3. Decyzja kapituły nagrody specjalnej o przyznaniu nagrody jest ostateczna. W szczególnych sytuacjach kapituła nagrody specjalnej może odstąpić od jej przyznania.

§ 10

NAGRODY I UPRAWNIENIA

1. Komitet Główny wydaje laureatom i finalistom OWE zaświadczenia według wzoru określonego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
2. Uczestnicy zawodów I, II i III stopnia, którzy uzyskali najlepsze wyniki mogą otrzymać nagrody i wyróżnienia przyznawane odpowiednio przez Komisje Szkolne, Komitety Okręgowe i Komitet Główny w ramach środków zgromadzonych we własnym zakresie.
3. Uprawnienia przysługujące laureatom i finalistom OWE w zakresie zwolnienia z egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik ekonomista określa minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.
4. Laureaci oraz finaliści OWE przy ubieganiu się o przyjęcie na studia wyższe posiadają uprawnienia określone w uchwałach senatów poszczególnych uczelni zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
5. Komitet Główny może przyznać nagrodę „Za zasługi dla rozwoju olimpiad szkolnych” nauczycielom, którzy byli opiekunami naukowymi laureatów w co najmniej trzech edycjach OWE.
6. Komitet Główny może przyznać nagrody nauczycielom, którzy przygotowywali laureatów do udziału w OWE, inne niż te, o których mowa w pkt 5.

§ 11 POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Informacje o organizacji, terminach przeprowadzenia zawodów poszczególnych stopni oraz zasadach udziału w OWE można uzyskać w Kuratoriach Oświaty.
2. Dyrekcje szkół zobowiązane są przez ministra edukacji narodowej do przekazywania informacji, o których mowa w pkt 1 wszystkim uczniom.
3. Informacje o OWE wraz ze wzorami wszystkich dokumentów publikowane są na stronie internetowej OWE pod adresem: www.pte.pl/owe.
4. Szkoła dokonując zgłoszenia udziału w zawodach OWE przyjmuje do wiadomości treść niniejszego regulaminu i zobowiązuje się go przestrzegać.
5. Każdy uczestnik przystępując do zawodów szkolnych i składając własnoręczny podpis na otrzymanym zestawie pytań (zadań) oświadcza jednocześnie, że zapoznał się z regulaminem OWE i zobowiązuje się go przestrzegać. Warunkiem przystąpienia do zawodów OWE jest wyrażenie zgody na przetwarzanie i wykorzystywanie danych osobowych uczestnika przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Komitet Główny i Komitet Okręgowy dla celów postępowania kwalifikacyjnego i dokumentowania przebiegu OWE, a także na publikowanie wyników zawodów poszczególnych stopni OWE (bez względu na formę). Organizator OWE – Polskie Towarzystwo Ekonomiczne – może ujawnić dane osobowe i wizerunek uczestnika OWE w celach informacyjnych związanych z jej organizacją i przebiegiem za pomocą środków masowego przekazu, w tym mediów elektronicznych. Z powyższego tytułu nie przysługuje żadne wynagrodzenie.

prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska
prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

PROGRAM OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

1. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej obejmuje dziedzinę nauk ekonomicznych w następujących dyscyplinach naukowych: ekonomia, finanse oraz nauki o zarządzaniu.
2. Celem Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej jest upowszechnianie nauki o gospodarce wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Znajomość podstawowych praw i kategorii ekonomicznych, jak również procesów i mechanizmów występujących w gospodarce jest przydatna każdemu przy podejmowaniu wielu decyzji, zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym. Upowszechnianie wiedzy ekonomicznej sprzyja szeroko rozumianej przedsiębiorczości młodego pokolenia. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej jest jednym z najważniejszych przedsięwzięć edukacyjnych, którego celem jest inwestowanie w kapitał ludzki, stanowiący podstawowy czynnik rozwoju gospodarczego i postępu społecznego.
3. Program Olimpiady skorelowany jest z podstawą programową przedmiotów realizowanych w szkołach ponadgimnazjalnych (zarówno ogólnokształcących, jak i zawodowych), a w szczególności: ekonomii, podstaw przedsiębiorczości, podstaw statystyki, zasad rachunkowości, marketingu, elementów prawa gospodarczego, ekonomiki przedsiębiorstw, finansów i bankowości oraz analizy ekonomicznej.
4. Program Olimpiady obejmuje zagadnienia z wiodących przedmiotów (wiedzy zawodowej) dla uczniów kształcących się w zawodzie: technik ekonomista, technik rachunkowości, technik administracji i technik handlowiec.
5. Program Olimpiady obejmuje także wybrane zagadnienia zawarte w programach przedmiotów wymienionych w pkt 3, które wykładane są w szkołach wyższych.
6. Program Olimpiady składa się z sześciu wiodących bloków tematycznych:

Mikroekonomia

Przedmiot badań ekonomii, narzędzia analizy ekonomicznej: teorie, prawa i modele ekonomiczne, granica możliwości produkcyjnych, teoria rynku, mechanizm rynkowy i równowaga rynkowa, teoria wyboru gospodarstwa domowego, teoria przedsiębiorstwa, teoria kosztów, równowaga i decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa, struktury rynkowe – rynek doskonale konkurencyjny, absolutny monopol, konkurencja monopolistyczna i oligopol, rynek czynników wytwórczych, ekonomiczna rola państwa w gospodarce, zawodność rynku i państwa.

Makroekonomia

Podstawowe pojęcia makroekonomii, produkt i dochód narodowy, oszczędności i inwestycje, wzrost i fluktuacje gospodarcze, cykl koniunkturalny, globalny popyt i globalna podaż, bezrobocie, system pieniężny i inflacja, bankowość centralna i polityka pieniężna, budżet państwa i polityka fiskalna, makroekonomia gospodarki otwartej, handel międzynarodowy i kursy walutowe, międzynarodowe korzyści komparatywne i protekcjonizm, międzynarodowy system finansowy i walutowy, gospodarka światowa,

globalizacja procesów gospodarczych, wspólny obszar walutowy oraz europejska unia gospodarcza i walutowa.

Polityka gospodarcza

Podstawowe pojęcia związane z polityką gospodarczą (ekonomiczną), uwarunkowania, cele i dziedziny polityki gospodarczej, polityka ekonomiczna a planowanie gospodarcze, polityka rozwoju gospodarczego, polityka strukturalna, polityka przemysłowa, polityka rolna, polityka regionalna, polityka ochrony środowiska, polityka społeczna, polityka naukowa i innowacyjna, polityka inwestycyjna, polityka pieniężna, polityka budżetowa, regulowanie rynku pracy, dochodów i cen, polityka współpracy gospodarczej z zagranicą, transformacja gospodarcza w Polsce, Unia Europejska – struktura instytucjonalna i zasady funkcjonowania, unia walutowa.

Podstawy finansów

System finansowy we współczesnej gospodarce rynkowej, internacjonalizacja i globalizacja systemu finansowego, system bankowy, międzybankowy rynek pieniężny, rynek kapitałowy, fundusze i instytucje wspólnego inwestowania, rynek walutowy, rynek instrumentów pochodnych, rynek ubezpieczeniowy, system płatniczy, system budżetowy państwa, system finansowy jednostek samorządu terytorialnego, fundusze celowe, pomoc publiczna, polityka fiskalna, dług publiczny, zachowania podmiotów sfery realnej (gospodarstw domowych i przedsiębiorstw) na rynkach finansowych.

Finanse przedsiębiorstw

Cele współczesnego przedsiębiorstwa, źródła finansowania przedsiębiorstwa, planowanie finansowe, pozyskiwanie kapitałów i kształtowanie ich struktury, instrumenty zarządzania finansami, analiza finansowa w zarządzaniu finansami przedsiębiorstwa, zewnętrzne uwarunkowania decyzji finansowych, ocena sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, planowanie i ocena opłacalności przedsięwzięć inwestycyjnych, koszt kapitału przedsiębiorstwa, zarządzanie kapitałem obrotowym w przedsiębiorstwie, rynek kapitałowy w procesie zarządzania finansami przedsiębiorstwa, emisja papierów wartościowych, leasing, łączenie przedsiębiorstw, międzynarodowe aspekty zarządzania finansami firmy, elementy inżynierii finansowej, sprawozdania finansowe przedsiębiorstw.

Zarządzanie

Strategie i koncepcje zarządzania, proces podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem, praca menedżera i przedsiębiorcy, uwarunkowania rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, biznes plan i jego narzędzia, projekty, innowacje i technologie informacyjne, konkurencja i konkurencyjność, zarządzanie zespołami ludzkimi, relacje interpersonalne i komunikowanie się, marketing i kształtowanie relacji z klientem, współpraca przedsiębiorstw z innymi podmiotami (w tym organizacjami otoczenia biznesu i samorządem terytorialnym), przedsiębiorczość międzynarodowa, odpowiedzialność społeczna i etyka biznesu.

LITERATURA I ŹRÓDŁA WIEDZY ZALECANE W PRZYGOTOWANIACH DO XXV OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

I. Literatura podstawowa*

1. N.G. Mankiw, M.P. Taylor, *Mikroekonomia i Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009.
2. *Polityka gospodarcza*, pod red. B. Winiarskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
3. *System finansowy w Polsce*, t. 1 i 2, pod red. B. Pietrzaka, Z. Polańskiego i B. Woźniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
4. W. Bień, *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa 2011.
5. R.W. Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.

II . Literatura związana z hasłem przewodnim XXV edycji Olimpiady

1. J.B. Taylor, *Zrozumieć kryzys finansowy. Przyczyny, skutki, interpretacje*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.
2. H. Davies, D. Green, *Globalny nadzór i regulacja sektora finansowego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.
3. T.T. Kaczmarek, *Ład ekonomiczny w demokratycznym państwie*, Difin, Warszawa 2007.
4. L. Balcerowicz, A. Rzońca, *Zagadki wzrostu gospodarczego. Siły napędowe i kryzysy – analiza porównawcza*, C.H. Beck, Warszawa 2010.
5. C.M. Olszak, E. Ziemba, *Strategie i modele gospodarki elektronicznej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.

III. Literatura uzupełniająca

1. *Polska transformacja i jej przyszłość*, pod red. E. Mączyńskiej, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2009.
2. E. Polak, *Globalizacja a zróżnicowanie społeczno-ekonomiczne*, Difin, Warszawa 2009.

* Lista literatury podstawowej zawiera pozycje z następujących dziedzin: teoria ekonomii, polityka gospodarcza, finanse, analiza finansowa oraz organizacja i zarządzanie.

3. J.E. Stiglitz, *Freefall. Jazda bez trzymanki. Ameryka, wolne rynki i tonięcie gospodarki światowej*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2010.
4. J.K. Galbraith, *Ekonomia w perspektywie. Krytyka historyczna*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2010.
5. S. Owsiak, *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
6. J. Czekaj, Z. Dresler, *Zarządzanie finansami przedsiębiorstw. Podstawy teorii*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
7. J. Pinder, S. Usherwood, *Unia Europejska*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2008.
8. *Ubezpieczenia. Podręcznik akademicki*, pod red. J. Handschke i J. Monkiewicza, Poltext, Warszawa 2010.
9. *Leksykon zarządzania*, Difin, Warszawa 2004.
10. *Podstawy ekonomii. Ćwiczenia i zadania*, pod red. R. Milewskiego i E. Kwiatkowskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

IV. Pozostałe źródła wiedzy

W procesie przygotowania do Olimpiady należy uwzględnić informacje o bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju i na świecie.

1. Prasa codzienna – np.: „Rzeczpospolita”, „Gazeta Prawna”, „Puls Biznesu”, „Parkiet. Gazeta Giełdy”.
2. Czasopisma ekonomiczne – np.: „Ekonomista”, „Gospodarka Narodowa”, „Bank i Kredyt”, „Gazeta Bankowa”.
3. Akty prawne (<http://isap.sejm.gov.pl/index.jsp>).
4. Krajowe i zagraniczne raporty oraz analizy statystyczne.
5. Portale internetowe o tematyce ekonomicznej – wykaz elektronicznych źródeł ekonomicznych znajduje się na stronie internetowej www.pte.pl w zakładce „Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej”.

WSKAZÓWKI METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI SPRAWUJĄCYCH OPIEKĘ NAD UCZESTNIKAMI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

I. Założenia ogólne

1. Podstawą proponowanej metodyki są doświadczenia w pracy z uczniami oraz wymagania edukacyjne wobec uczniów zgłaszane przez gospodarkę rynkową.
2. W ramach proponowanej metodyki przygotowanie uczniów do każdej edycji Olimpiady wymaga zorganizowania, poza zajęciami wynikającymi z programów szkolnych, interdyscyplinarnego cyklu szkoleń.
3. Szkolenia przygotowujące do Olimpiady powinny służyć przede wszystkim:
 - a) poszerzeniu wiedzy o współczesnej gospodarce i procesach zachodzących w społeczeństwie,
 - b) lepszemu zrozumieniu problematyki związanej z myślą przewodnią i programem Olimpiady pt. „Teoria i praktyka gospodarowania”,
 - c) ćwiczeniu umiejętności samodzielnego myślenia ekonomicznego i rozwiązywania praktycznych problemów gospodarczych.
4. Intensywność oraz metody szkolenia określa nauczyciel sprawujący opiekę nad uczestnikami Olimpiady, uwzględniając wymagania określone w programie Olimpiady i stawiane studentom I roku wyższych studiów ekonomicznych.
5. W celu rozwijania umiejętności samodzielnego formułowania wniosków i ocen przez uczestników Olimpiady wskazane jest:
 - a) umożliwienie dostępu do fachowej literatury, specjalistycznej prasy, danych statystycznych i aktów prawnych,
 - b) podejmowanie współpracy ze środowiskami i stowarzyszeniami zawodowymi,
 - c) korzystanie ze źródeł internetowych, takich jak: strona internetowa Olimpiady (www.pte.pl/owe), programy edukacyjne, kursy e-learningowe, opracowania i raporty oraz portale tematyczne,
 - d) wykorzystywanie informacji o planowanych działaniach rządu, samorządów, organizacji gospodarczych i głównych organizacji międzynarodowych.

II. Zadania szkoły i nauczyciela sprawującego opiekę nad uczestnikami Olimpiady

1. Gromadzenie i udostępnianie literatury, tworzenie i aktualizacja bazy danych statystycznych oraz aktów prawnych.
2. Angażowanie specjalistów z różnych dziedzin, w tym laureatów i finalistów poprzednich edycji Olimpiady, w proces przygotowania uczniów do zawodów.

3. Wyznaczenie przez nauczyciela sprawującego opiekę nad uczestnikami Olimpiady terminów konsultacji.
4. Wykorzystanie seminariów i konwersatoriów do ćwiczenia analitycznego myślenia i zdolności do syntetycznego wyrażania opinii na tematy określone w programie Olimpiady.
5. Przygotowanie procedur sprawdzania wiedzy oraz systematyczne przeprowadzanie testów kontrolnych, a także – w miarę możliwości – symulacja prostych gier ekonomicznych przy przygotowaniach do zawodów III stopnia (centralnych).
6. Organizowanie kół młodych ekonomistów przy Oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego lub w szkołach oraz podejmowanie współpracy z:
 - a) laureatami i finalistami poprzednich edycji Olimpiady,
 - b) absolwentami danej szkoły, którzy osiągnęli sukces zawodowy,
 - c) pracownikami naukowo-dydaktycznymi wyższych uczelni,
 - d) przedstawicielami praktyki gospodarczej.
7. Wspieranie procesu powoływania i działania klubów nauczycieli przy Oddziałach Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.
8. Współpracowanie z Komitetem Głównym przy wytyczaniu kierunków rozwoju Olimpiady oraz doskonaleniu metodyki identyfikacji najbardziej utalentowanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
9. W zakresie przygotowania do konkursu o nagrodę specjalną stworzenie możliwości współdziałania uczestników Olimpiady w ramach różnych form działalności gospodarczej, a także umożliwienie im uczestnictwa w projektach gospodarczych i opracowywaniu biznesplanów.

III. Rola ucznia i jego środowiska lokalnego

1. W procesie przygotowania do Olimpiady najważniejszym ogniwem pozostaje jej uczestnik.
2. Uczestnik Olimpiady jest podmiotem w procesie selekcji talentów i społecznego inwestowania. Staje się on źródłem sukcesu nauczyciela, szkoły i środowiska lokalnego.
3. Współzawodnictwo pomiędzy uczestnikami Olimpiady ma charakter prorynkowy – szlachetna rywalizacja kształtuje odpowiednie postawy. Poprzez efekt edukacyjny (zdobycie nowej wiedzy i umiejętności) i motywacyjny (nagrody) Olimpiada prowadzi do zaspokojenia oczekiwań osobistych, rodzinnych i środowiskowych związanych z planowaniem własnej kariery.
4. Środowisko rodzinne i samorządy powinny współuczestniczyć w procesie przygotowania uczniów do Olimpiady jako formie inwestowania w rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. Podejmowane działania powinny dotyczyć w szczególności:

- a) zachęcania uczniów do udziału w Olimpiadzie,
 - b) stymulowania zdolności samokształcenia,
 - c) kształtowania odpowiednich postaw społecznych,
 - d) propagowania zasad etyki i poszanowania dóbr publicznych,
 - e) udostępniania wiedzy i informacji.
5. Pozycja nauczycieli i szkoły jest budowana przez uczestników Olimpiady, dlatego przed każdą jej edycją należy:
- a) zapoznawać uczniów z systemem motywacji uczestników Olimpiady, tj. zasadami nagradzania laureatów i finalistów, nauczycieli oraz szkół,
 - b) zwracać uwagę na szansę poprawienia pozycji szkoły w ogólnopolskich rankingach szkół ponadgimnazjalnych.

PYTANIA Z TRZECH OSTATNICH EDYCJI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

**Rok szkolny 2010/2011 – hasło przewodnie XXIV edycji Olimpiady:
„Człowiek w świecie pieniądza”**

1. Zawody I stopnia (szkolne)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym, wybierane spośród dwóch zaproponowanych:

- Wyjaśnij, jak powstanie i rozwój pieniądza elektronicznego wpłynęły na funkcje realizowane przez pieniądź oraz zachowania gospodarstw domowych.
- Pieniądź jest nie tylko dobrem rzadkim, ale jest także narażony na utratę wartości. Omów problem gospodarowania pieniądzem w warunkach inflacji.

b) zadanie z podstaw ekonomii:

Tabela przedstawia zmiany poziomu cen, a także zmiany poziomu wynagrodzenia nominalnego oraz wynagrodzenia realnego w górnictwie węgla kamiennego w latach 2007–2009 w pewnym kraju w Europie Środkowo-Wschodniej.

Rok	Zmiana wynagrodzenia nominalnego (w %)	Zmiana poziomu cen (wskaźnik inflacji w %)	Zmiana wynagrodzenia realnego (w %)
2007	6	4	
2008		9	2,75
2009	8		-3,52

Polecenia:

- Uzupełnij tabelę, zaokrąglając wyniki do dwóch miejsc po przecinku. Zapisz, w jaki sposób otrzymałeś każdy z wyników.
- O ile procent zmieniło się wynagrodzenie nominalne w górnictwie węgla kamiennego w całym analizowanym okresie? Zaprezentuj obliczenia. Czy na podstawie informacji o wzroście wynagrodzenia nominalnego możemy wnioskować o polepszeniu się sytuacji dochodowej gospodarstw domowych utrzymujących się z pracy w górnictwie węgla kamiennego w tym okresie? Odpowiedź krótko uzasadnij.
- Związki zawodowe, mające tradycyjnie silną pozycję w górnictwie węgla kamiennego, zapowiadają strajk generalny w całym sektorze, jako przyczynę podając obniżenie się realnego wynagrodzenia w okresie ostatnich trzech lat (2007–2009). Czy hasło przewodnie, jakie umieścili na swoich sztandarach

protestujący: *Dość obniżek realnego wynagrodzenia w górnictwie węgla kamiennego!* ma uzasadnienie merytoryczne? Dokonaj odpowiednich obliczeń i zinterpretuj je.

2. Zawody II stopnia (okręgowe)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym:

Scharakteryzuj wpływ kursu walutowego na mikro- i makroekonomiczną sytuację Polski.

b) zadanie z analizy finansowej:

Dwóch przyjaciół ze studiów prowadzi sklep internetowy. Przychody z prowadzenia tej działalności gospodarczej wynoszą miesięcznie 60 tys. zł. Miesięczne koszty dzierżawy łącz internetowych oraz usług telekomunikacyjnych wynoszą 10 tys. zł, wynagrodzenie sekretarki oraz konsultantów to wydatek 30 tys. zł, pozostałe koszty (usługi pocztowe i kurierskie, materiały biurowe, reklama itp.) zamykają się kwotą 6 tys. zł. Opłata za usługi biura rachunkowego, które prowadzi księgowość sklepu, wynosi miesięcznie 2 tys. zł. Przeciętny stan należności sklepu to 25 tys. zł.

Zaangażowanie każdego ze współwłaścicieli w prowadzenie sklepu internetowego wymagało rezygnacji z pracy w dziale IT jednej z jednostek administracji publicznej – jeden z nich mógłby otrzymywać tam miesięczne wynagrodzenie w wysokości 6 tys. zł, a drugi 5,5 tys. zł. Sklep internetowy prowadzony jest w lokalu będącym własnością jednego z nich. Według aktualnych stawek rynkowych lokal wyceniany jest na 700 tys. zł, a możliwy do uzyskania miesięczny czynsz rynkowy za jego wynajem to 3,5 tys. zł. Ponadto współwłaściciele zainwestowali w kapitał obrotowy (niezbędny do uruchomienia sklepu internetowego) 150 tys. zł.

Przyjmując, że roczna rynkowa stopa procentowa netto wynosi 4% i – dla uproszczenia – pomijając kwestie opodatkowania, odpowiedz na poniższe pytania:

1. Ile wynoszą miesięczne koszty księgowe?
2. Ile wynosi miesięczny zysk księgowy?
3. Ile dni wynosi przeciętny cykl inkasa należności tego sklepu internetowego?
4. Ile wynoszą miesięczne koszty alternatywne?
5. Ile wynoszą miesięczne koszty ekonomiczne?
6. Czy przyjaciele powinni kontynuować działalność gospodarczą? Przedstaw niezbędne obliczenia i uzasadnij swoją odpowiedź.

3. Zawody III stopnia (centralne)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym:

Przedstaw społeczne i ekonomiczne uzasadnienie redystrybucji dochodów ludności.

b) zadanie analityczne:

Fundusz *venture capital*, posiadający wolne środki do zainwestowania, rozważa ich zaangażowanie w projekty z sektora nowych technologii.

Wnioski o wsparcie finansowe składa dwóch początkujących przedsiębiorców, którzy chcą – w zamian za udział w zyskach – zgromadzić kapitał na uruchomienie działalności gospodarczej.

Projekt przedsiębiorcy *A* wymaga zainwestowania jednorazowo przez fundusz *venture capital* 200 tys. zł, a projekt przedsiębiorcy *B* 350 tys. zł. Oczekiwane przepływy pieniężne (w tys. zł) dla funduszu przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Rok 1	Rok 2	Rok 3
Projekt <i>A</i>	100	250	450
Projekt <i>B</i>	360	350	340

1. Czy fundusz *venture capital* powinien zainwestować w te projekty, jeżeli uzależnia swoje wsparcie od pozytywnej oceny opłacalności przedsięwzięć inwestycyjnych w okresie trzyletnim? Dokonaj stosownych obliczeń i uzasadnij swoją odpowiedź, zakładając, że roczna stopa dyskontowa wynosi 10%, przepływy pieniężne będą otrzymywane na koniec każdego okresu, ryzyko każdego projektu jest identyczne oraz pomijając – dla uproszczenia – kwestie opodatkowania.

Przed podjęciem ostatecznej decyzji w sprawie finansowania fundusz *venture capital* zawsze dokonuje przeglądu innych zgłoszonych projektów. Ich syntetyczną charakterystykę (przy założeniach jak w pkt 1) zawiera poniższa tabela (dane w tys. zł):

Wyszczególnienie	Projekt <i>C</i>	Projekt <i>D</i>	Projekt <i>E</i>	Projekt <i>F</i>	Projekt <i>G</i>	Projekt <i>H</i>
Nakłady początkowe	200	300	200	150	350	600
Wartość zaktualizowana netto	220	900	450	400	650	750

2. Po dokładnym przeanalizowaniu zgłoszonych projektów okazało się, że zaangażowanie funduszu *venture capital* w projekt *A* wyklucza – ze względu na konflikt interesów – finansowanie projektu *E*, a wsparcie projektu *B* uniemożliwia zainwestowanie w projekt *G*. Które spośród wyżej wymienionych projektów mogą zatem liczyć na wsparcie funduszu? Odpowiedź krótko uzasadnij.

3. Fundusz *venture capital* podejmuje decyzję, że na dofinansowanie projektów z sektora nowych technologii zamierza przeznaczyć 1 mln zł. Które z nich wesprze fundusz i dlaczego (uwzględnij ustalenia z pkt 2)? Czy fundusz wykorzysta całą pulę środków zarezerwowanych na ten cel?

**Rok szkolny 2009/2010 – hasło przewodnie XXIII edycji Olimpiady:
„Wahania koniunktury a rozwój gospodarki”**

1. Zawody I stopnia (szkolne)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym, wybierane spośród dwóch zaproponowanych:

- Na przykładach wybranych przez siebie firm przedstaw, jak obserwowane na świecie spowolnienie gospodarcze wpływa na funkcjonowanie przedsiębiorstw.
- Przedstaw, jak wahania koniunktury wpływają na zachowania gospodarstw domowych w zakresie konsumpcji i oszczędzania.

b) zadanie z podstaw ekonomii:

W gospodarce pewnego europejskiego kraju w trzech wybranych latach podstawowe wielkości makroekonomiczne ukształtowały się następująco (kwoty w mld euro, ceny bieżące):

Wyszczególnienie	Lata		
	2000	2004	2008
Amortyzacja	30	40	50
Dochody netto obywateli za granicą	10	20	30
Eksport	150	140	200
Import	160	180	160
Dochody podatkowe	120	140	160
Transfery	30	40	50
Wydatki inwestycyjne brutto	80	90	120
Wydatki konsumpcyjne	250	280	320
Wydatki państwa na zakup dóbr i usług	100	110	120

Na podstawie danych z tabeli odpowiedz na następujące pytania:

- Ile wyniósł produkt krajowy brutto w 2004 r. w cenach bieżących?
- Ile wyniósł eksport netto w 2000 r.?
- Ile wyniosło saldo budżetu państwa w 2008 r.?
- Ile wyniósł produkt narodowy netto w 2004 r.?

Wiedząc, że ceny w gospodarce w 2004 r. były wyższe o 15% względem 2000 r., a w 2008 r. były wyższe o 10% względem 2004 r., odpowiedz na poniższe pytania:

- Ile wyniosła wartość produktu krajowego brutto w 2004 r. w cenach z 2000 r.?
- Ile wyniósł realny wzrost produktu krajowego brutto w latach 2000–2008?

2. Zawody II stopnia (okręgowe)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym:

Omów mechanizmy oddziaływania negatywnych zewnętrznych impulsów koniunkturalnych na gospodarkę Polski.

b) zadanie z analizy finansowej:

- Biuro turystyczne organizuje wycieczkę autokarową. Koszty kształtują się następująco:
 - wynagrodzenie kierowcy: 100 €,
 - wynajęcie autokaru: 500 €,
 - opłaty za przejazd autostradami i parkingi: 75 €.

Wynagrodzenie kierowcy jest bezzwrotnym kosztem utopionym. W razie odwołania wycieczki przepada również 50 € tytułem opłaty rezerwacyjnej (zaliczki) za wynajęcie autokaru. W przypadku dojścia do skutku wycieczki wpłacona opłata rezerwacyjna (zaliczka) pomniejsza koszt wynajęcia autokaru. Przy cenie wycieczki na poziomie 25 € ile osób powinno zakupić bilet, aby nie odwołano wycieczki? Dokonaj stosownych obliczeń i krótko uzasadnij odpowiedź.

- Roczna wielkość sprzedaży biura turystycznego w ostatnim roku wyniosła 100 000 €, a jego aktywa 50 000 €. Wiadomo również, że wskaźnik rentowności sprzedaży netto wyniósł 10%, a mnożnik kapitału własnego wynosi 1,25. Na podstawie powyższych danych oblicz wskaźnik rentowności aktywów i wskaźnik rentowności kapitału własnego.
- Biuro turystyczne przed nowym sezonem rozważa ekspansję, co wymagałoby wzrostu aktywów o 50%. Aktualnie zysk operacyjny (przed opodatkowaniem i odjęciem odsetek) wynosi 14 000 € (pozostałe dane jak w tiret drugim). Czy przy oprocentowaniu kredytu na dotychczasowym poziomie (podatek dochodowy 20%) korzystniej będzie zaciągnąć kredyt, czy sfinansować ekspansję kapitałem własnym? Odpowiedź krótko uzasadnij, ustalając przy tym, ile wynosi koszt kapitału obcego (kredytu).

3. Zawody III stopnia (centralne)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym:

W świetle wybranych teorii cykliw koniunkturalnych wskaż argumenty za i przeciw stabilizacji gospodarki przez państwo.

b) zadanie analityczne:

Sprzedaż jachtów podlega dużym wahaniom cyklicznym – w okresie dobrej koniunktury występuje duży popyt na dobra o luksusowym charakterze, natomiast spadek dochodów w czasie recesji powoduje, że zapotrzebowanie na nie gwałtownie spada. Właściciel firmy sprzedającej jachty musi podjąć decyzję w sprawie wielkości zamówienia przed nadchodzącym sezonem. Prognozy koniunktury publikowane w mediach wskazują, że istnieje 60-procentowe prawdopodobieństwo poprawy koniunktury w ciągu najbliższych 12 miesięcy, co pozwoli sprzedać w tym okresie o połowę więcej jachtów niż dotychczas. Jeśli gospodarka nadal będzie znajdować się w stagnacji (40-procentowe prawdopodobieństwo takiej sytuacji), wielkość sprzedaży nie zmieni się w stosunku do roku ubiegłego i wyniesie 100 szt.

Firma ma dwie możliwości: złożyć zamówienie na 100 lub na 150 szt. jachtów. Jeśli właściciel zamówi 150 szt. jachtów, może osiągnąć 350 tys. € zysku (jeśli prognoza poprawy koniunktury sprawdzi się) lub może ponieść stratę w wysokości 150 tys. € (jeśli sytuacja w gospodarce nie zmieni się i firma zmuszona będzie obniżyć ceny, aby sprzedać nagromadzone zapasy jachtów po cenach niższych od kosztów zakupu). W wypadku zamówienia 100 szt. jachtów poziom zysku może przyjąć dwie wartości: 225 tys. € (poprawa koniunktury) lub 100 tys. € (dalsza stagnacja).

- Na podstawie powyższych informacji wskaż, jaką wielkość zamówienia powinien złożyć właściciel firmy. Odpowiedź krótko uzasadnij.

Do właściciela firmy sprzedającej jachty swoją ofertę przesyła czołowa firma z branży reklamowej, w której gwarantuje, że skorzystanie z jej usług pozwoli uzyskać wyższe ceny sprzedaży jachtów niż dotychczas. Wpłynie to na poziom zysku firmy w następujący sposób: w sytuacji poprawy koniunktury firma wypracuje 450 tys. € zysku (jeśli zamówi i sprzeda 150 szt. jachtów) lub 250 tys. € (odpowiednio dla 100 szt.). Jeżeli natomiast stagnacja gospodarki będzie trwać nadal, to wynik finansowy firmy dla wariantu zamówienia 150 szt. jachtów będzie ujemny i wyniesie 140 tys. €, a w wypadku zamówienia 100 szt. jachtów firma osiągnie zysk w wysokości 110 tys. €. Koszt wynajęcia firmy reklamowej to 15 tys. € (nie został uwzględniony w powyższych wynikach finansowych). Rozkład prawdopodobieństwa zmian koniunktury pozostaje bez zmian.

- Czy w tej sytuacji właściciel firmy sprzedającej jachty powinien skorzystać z usług firmy reklamowej? Czy wpłynie to na zmianę liczby jachtów zamówionych przez właściciela firmy? Odpowiedź krótko uzasadnij.

- Zakładając, że właściciel sklepu zaufał prognozom koniunktury publikowanym w mediach i zgodnie z nimi złożył zamówienie, a po czasie okazało się, że sytuacja w gospodarce była inna, niż pierwotnie przewidywano (innymi słowy: wielkości prawdopodobieństwa poprawy koniunktury lub stagnacji były inne niż określone na wstępie), czy można uznać, że właściciel podjął złą decyzję. Jak powinien się zachować?

**Rok szkolny 2008/2009 – hasło przewodnie XXII edycji Olimpiady:
„Środowisko naturalne w procesie gospodarowania”**

1. Zawody I stopnia (szkolne)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym:

- Do jakich konsekwencji społeczno-gospodarczych może doprowadzić kontynuacja obecnych tendencji zmian klimatu Ziemi i co czynić, aby zapobiec ich katastrofalnym następstwom? Przedstaw własną propozycję, w jaki sposób zapewnić przyszłym pokoleniom przyjazne, niezbędne im do życia i pracy środowisko naturalne.

b) zadanie z podstaw ekonomii:

Rynkowa funkcja podaży pewnego rodzaju baterii dana jest wzorem $q = 36 + 2p$, natomiast funkcja popytu $q = 114 - 4p$, gdzie: q – liczba baterii (w mln szt.), p – cena baterii.

- Narysuj funkcje popytu i podaży.
- Oblicz cenę i ilość równowagi.

Pod naciskiem ekologów rząd wprowadza opłatę produktową pobieraną od producentów w wysokości 2,00 zł/szt.

- Oblicz nową cenę równowagi i ilość równowagi.
- Oblicz należną państwu opłatę produktową.
- Jak będzie wyglądać rozkład obciążenia opłatą produktową pomiędzy nabywcami i sprzedawcami? Odpowiedź krótko uzasadnij.

2. Zawody II stopnia (okręgowe)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym:

Omów znaczenie środowiska naturalnego dla rozwoju gospodarczego oraz przedstaw jego wpływ na zróżnicowanie regionalne Polski.

b) pytanie sprawdzające rozumienie artykułu:

Na podstawie załączonego artykułu M. Szczepaniuka pt. *Klimat zachwieje gospodarką* z „Gazety Prawnej” nr 177 (2299) z 10.09.2008 r. omów znaczenie celów ekologicznych w strategiach przedsiębiorstw oraz ich rolę w budowaniu długookresowej przewagi konkurencyjnej (plik z treścią artykułu do pobrania ze strony internetowej Olimpiady).

3. Zawody III stopnia (centralne)

a) pytanie opisowe o charakterze ogólnym:

Jakie kwestie w polityce ochrony środowiska budzą najczęściej kontrowersji? Czy Twoim zdaniem państwo dysponuje narzędziami pozwalającymi skutecznie realizować tę politykę?

b) pytanie, wybierane spośród trzech, uwzględniające preferencje sponsora:

- Zaproponuj strategię dystrybucji produktów ubezpieczeniowych dla zakładu ubezpieczeń, który zamierza rozpocząć działalność w Polsce.
- Omów rolę obowiązkowych ubezpieczeń gospodarczych w gospodarce rynkowej.
- Na podstawie mapy ryzyka wybranego polskiego eksportera przedstaw propozycję pakietu ubezpieczeń dla tej firmy.

c) zadanie analityczne:

W pewnym mieście zlokalizowane jest duże przedsiębiorstwo, które emituje zanieczyszczenia do atmosfery. Przedsiębiorstwo emituje 30 tys. ton zanieczyszczeń. Koszt całkowity (w tys. zł) ograniczenia skali zanieczyszczeń jest opisany równaniem $KC = 14Q + 0,25Q^2$ (gdzie Q to ilość zanieczyszczeń wyrażona w tys. ton zlikwidowanych przez przedsiębiorstwo). Całkowita korzyść społeczna ze zmniejszenia skali zanieczyszczeń związana z poprawą zdrowotności została oszacowana równaniem: $SK = 20Q - 0,05Q^2$, gdzie Q oznacza całkowitą ilość usuniętych zanieczyszczeń w tys. ton.

Odpowiedz na następujące pytania:

- Władze miasta rozważają wprowadzenie opłaty za emisję zanieczyszczeń do atmosfery na poziomie 24 tys. zł/tys. ton. Oblicz, o ile tys. ton zdecyduje się zmniejszyć emisję zanieczyszczeń to przedsiębiorstwo po wprowadzeniu opłaty (założenie: przedsiębiorstwo działa racjonalnie).
- Oblicz, jaka powinna być wielkość emisji zanieczyszczeń, aby całkowita korzyść społeczna netto była maksymalna.
- Jaką wysokość kosztu całkowitego musiałoby ponieść przedsiębiorstwo, aby zredukować poziom zanieczyszczeń do poziomu ustalonego w pkt 2?
- Jaka powinna być wysokość opłaty za emisję zanieczyszczeń, zakładając, że władze miasta chciałby zredukować ilość zanieczyszczeń, tak aby ich wielkość pozwalała na maksymalizację korzyści społecznej netto?

Przykładowe pytania testowe

Które z poniższych stwierdzeń jest prawdziwe w odniesieniu do krzywych obojętności?

- a) mogą się przecinać
- b) obrazują stopień substytucyjności rozpatrywanych dóbr

- c) muszą być funkcją o ujemnym nachyleniu
- d) ich położenie zależy od wielkości dochodu realnego gospodarstwa domowego

Przeciętny koszt całkowity wytwarzania pewnego produktu jest równy kosztowi krańcowemu i wynosi 10 zł przy wielkości produkcji na poziomie 8 jednostek. Koszt całkowity 9 jednostek tego produktu wynosi 100 zł. Z powyższych danych wynika, że:

- a) przeciętny koszt całkowity spada przy wielkości produkcji wynoszącej 9 jednostek produktu
- b) koszt krańcowy 9 jednostki produktu wynosi 20 zł
- c) przeciętny koszt całkowity 9 jednostek produktu wynosi 10 zł
- d) koszt krańcowy 9 jednostki produktu wynosi 11,11 zł

Amortyzacja jest to różnica między:

- a) produktem krajowym brutto w cenach rynkowych a produktem krajowym brutto w cenach czynników wytwórczych
- b) inwestycjami brutto a inwestycjami netto
- c) produktem narodowym brutto a produktem krajowym brutto
- d) produktem narodowym netto a podatkami pośrednimi

Przy sztywnej krzywej podaży globalnej wzrost popytu globalnego wywoła:

- a) wzrost wielkości produkcji
- b) spadek wielkości produkcji
- c) wzrost poziomu cen
- d) spadek poziomu cen

Termin „tezauryzacja pieniądza” oznacza, że:

- a) pieniądź jest wycofany z obiegu i stanowi środek przechowywania wartości
- b) pieniądź służy do zwalniania z zobowiązań publicznoprawnych
- c) została przywrócona wymienialność pieniądza papierowego na złoto
- d) bank centralny zwiększa podaż pieniądza w obiegu, co nieuchronnie prowadzi do spadku jego wartości

Które z poniższych zdarzeń może spowodować wzrost rynkowych stóp procentowych kredytów udzielanych przez banki komercyjne?

- a) zmniejszenie się stopy inflacji w gospodarce
- b) zakup przez bank centralny papierów wartościowych od banków komercyjnych w ramach operacji otwartego rynku

- c) zmniejszenie stopy rezerw obowiązkowych
- d) wzrost deficytu sektora finansów publicznych

W analizie technicznej zmiany cen kursu akcji prognozuje się przede wszystkim na podstawie:

- a) historycznych kursów akcji
- b) wskaźników makroekonomicznych i sektorowych
- c) sprawozdań finansowych
- d) stopnia wykorzystania nowoczesnych technologii w spółce w odniesieniu do głównych konkurentów

Monety bulionowe to:

- a) wspólna nazwa monet obiegowych o drobnych nominałach
- b) wycofane z obiegu monety zdawkowe z metali nieszlachetnych
- c) monety obiegowe ze stopu nordic gold bite w ograniczonym nakładzie dla uczczenia ważnych wydarzeń
- d) złote monety o nieograniczonym nakładzie emitowane w celach inwestycyjnych

Zmiana nazwy sieci telefonii komórkowej Idea na globalną markę Orange to przykład:

- a) rebrandingu
- b) benchmarkingu
- c) merchandisingu
- d) pozycjonowania marki

Wskaż prawidłową odpowiedź dotyczącą hierarchii potrzeb opracowanej przez Maslowa:

- a) potrzeby są uporządkowane od najmniej odczuwalnych (nieistotnych) do tych, które człowiek odczuwa i chce zaspokoić w największym stopniu
- b) u dołu piramidy potrzeb znajduje się potrzeba samorealizacji, potem potrzeba szacunku, przynależności, bezpieczeństwa, a na jej wierzchołku – potrzeby fizjologiczne, jako najmniej ważne
- c) kolejność występowania potrzeb jest przypadkowa – istotne jest to, aby wszystkie potrzeby zostały zaspokojone, gdyż tylko wówczas człowiek będzie funkcjonował prawidłowo
- d) potrzeba w postaci ambitnej pracy i eksponowanego stanowiska służbowego stoi w hierarchii wyżej niż płaca zasadnicza

PODSUMOWANIE XXIV OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

W roku szkolnym 2010/2011 została przeprowadzana XXIV Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej. Odbyła się ona pod hasłem „Człowiek w świecie pieniądza”. Patronat honorowy nad XXIV Olimpiadą objął prezes Narodowego Banku Polskiego prof. dr hab. Marek Belka.

Zawody I stopnia (szkolne) XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbyły się 15 grudnia 2010 r. Do tych zawodów zgłoszonych zostało łącznie 12441 uczniów z 724 szkół ponadgimnazjalnych. Od momentu powstania Olimpiady, w roku szkolnym 1987/1988, wzięło w niej udział blisko 270 tys. uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Zawody II stopnia (okręgowe) XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbyły się 28 lutego 2011 r. Do tego etapu zawodów zakwalifikowanych zostało łącznie 899 najlepszych uczestników, którzy zostali wyłonieni w zawodach szkolnych. W tej edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej wszyscy uczestnicy zawodów II stopnia i ich opiekunowie naukowcy otrzymali nieodpłatnie książki S. Bratkowskiego pt. *Nieco inna historia cywilizacji. Dzieje banków, bankierów i obrotu pieniężnego* (VEDA, Warszawa 2010) ufundowane przez Narodowy Bank Polski.

Do zawodów III stopnia (centralnych) Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej zakwalifikował 100 uczniów wywodzących się z 58 szkół. Wśród nich było 85 chłopców i 15 dziewcząt. Zawody te odbyły się 16 i 17 kwietnia 2011 r. w Centrum Edukacji Statystycznej Głównego Urzędu Statystycznego w Jachrance. Warto podkreślić, że zawody centralne od początku istnienia Olimpiady odbywają się w Jachrance, która na trwałe wpisała się w historię Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej.

Pierwsza część zawodów III stopnia (centralnych) miała charakter egzaminu pisemnego. Następnego dnia 44 najlepszych – po części pisemnej – uczniów przystąpiło do części ustnej zawodów.

W wyniku dwudniowych finałów wyłoniono 30 laureatów z 24 szkół. W gronie laureatów XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej znalazło się 27 chłopców i 3 dziewczęta. Na uwagę zasługuje, że tegoroczne zawody finałowe zostały zdominowane przez uczniów szkół ogólnokształcących. Pełną listę laureatów i finalistów XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej można znaleźć na stronie internetowej www.pte.pl/owe.

Zwycięzcą XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej został Arkadiusz Bebel z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu. Drugie miejsce przypadło *ex aequo* trzem osobom: Emilowi Derdzie z III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie, Michałowi Iwanowiczowi z I Liceum Ogólnokształcącego w Pile oraz Krzysztofowi Aszkowskiemu z Liceum

Ekologicznego nr 2 im. Unii Europejskiej w Zielonej Górze. Na trzecim miejscu znalazł się Tomasz Kleszcz z LXIV Liceum Ogólnokształcącego im. S.I. Witkiewicza w Warszawie.

Najlepszymi szkołami w XXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej okazały się: XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu (3 laureatów), I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Łodzi (2 laureatów), LXIV Liceum Ogólnokształcące im. S.I. Witkiewicza w Warszawie (2 laureatów), XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie (2 laureatów) oraz XXXIII Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Warszawie (2 laureatów).

Jury pod przewodnictwem prof. dr. hab. Eugeniusza Kwiatkowskiego nie miało łatwego zadania, ponieważ poziom wiedzy uczestników był bardzo wyrównany, co było szczególnie widoczne podczas części ustnej zawodów. Świadczy o tym już sam fakt, że 30 najlepszych uczestników zajęło tylko 15 miejsc (po kilku *ex aequo* na tym samym miejscu).

Podczas zmagañ finałowych odbyły się dwa konkursy o nagrodę specjalną, które stanowią wyraz ścisłych związków pomiędzy praktyką gospodarczą a Olimpiadą. Fundatorem jednej z nich była Polska Izba Ubezpieczeń. Nagroda ta została przyznana już po raz piąty za najlepszą pracę konkursową z zakresu ubezpieczeń gospodarczych. W bieżącej edycji Olimpiady kapituła nagrody specjalnej przyznała nagrodę Dawidowi Kropidłowskiemu z III Liceum Ogólnokształcącego im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni oraz wyróżnienie dla Weroniki Mincewicz z V Liceum Ogólnokształcącego w Bielsku-Białej. Ponadto podczas zawodów III stopnia (centralnych) rozstrzygnięto konkurs o nagrodę specjalną Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami w Warszawie. W tegorocznej edycji tego konkursu przyznano dwie równorzędne nagrody dla Anny Maliszewskiej z I Liceum Ogólnokształcącego im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze oraz Jana T. Kowalskiego ze Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku za napisanie ciekawych i nieszablonowych esejów na temat rynku funduszy inwestycyjnych.

W przeddzień zawodów centralnych – 15 kwietnia 2011 r. – uczestnicy i ich opiekunowie spotkali się z prezesem Narodowego Banku Polskiego prof. dr. hab. Markiem Belką. Oprócz dyskusji o najważniejszych problemach gospodarczych mieli oni także okazję zwiedzić Gabinet Numizmatyczny NBP. Ponadto, niezależnie od rywalizacji olimpijskiej, w sobotnie popołudnie odbył się wykład dla młodzieży i ich opiekunów naukowych. Prof. dr. hab. Andrzej Sławiński (dyrektor generalny Instytutu Ekonomicznego NBP) wygłosił wykład nt. „Jak banki wywołały globalny kryzys finansowy?”.

Uroczyste zakończenie XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej odbyło się 22 czerwca 2011 r. W bieżącym roku laureaci zostali zaproszeni do Ministerstwa Gospodarki przez wicepremiera i ministra gospodarki Waldemara Pawlaka. W spotkaniu tym wzięli również udział: dr Zbigniew Augustynowicz – zastępca dyrektora

Departamentu Edukacji i Wydawnictw Narodowego Banku Polskiego, Miłosz Rojek – dyrektor Departamentu Edukacji Komisji Nadzoru Finansowego oraz opiekunowie naukowci laureatów, dyrektorzy najlepszych szkół i przedstawiciele mecenasów Olimpiady.

Nagrody Wiceprezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej i Ministra Gospodarki otrzymali:

- Arkadiusz Bebel z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu – zwycięzca XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej,
- XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu – szkoła, która miała w bieżącej edycji Olimpiady najwięcej laureatów.

Zwycięzca otrzymał również nagrodę Prezesa Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Na spotkaniu tym wszyscy laureaci XXIV Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, ich opiekunowie i najlepsze szkoły otrzymali dyplomy, nagrody pieniężne oraz rzeczowe. Wśród nagród dla laureatów znalazły się m.in.: wysokiej klasy notebooki, stypendia, nagrody pieniężne, książki o tematyce ekonomicznej, staże oraz wyjazdy na zagraniczne seminaria. Przyjęty system nagród sprzyja dalszemu rozwojowi młodych talentów, do czego Komitet Główny i mecenas Olimpiady przywiązują wielką wagę. Wykaz sponsorów i szczegółowe zestawienie nagród przyznanych laureatom są zamieszczone na stronie internetowej www.pte.pl/owe.

Do pomyślnej realizacji tak wielkiego przedsięwzięcia, jakim jest Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej, w istotny sposób przyczyniła się praca dyrektorów szkół oraz nauczycieli przedmiotów ekonomicznych i pokrewnych, którzy z pełnym zaangażowaniem przygotowywali młodzież do Olimpiady i byli głównymi organizatorami zawodów szkolnych.

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej stara się również doceniać zaangażowanie i poniesiony trud nauczycieli przygotowujących uczniów do uczestnictwa w Olimpiadzie. Wszyscy opiekunowie naukowci laureatów otrzymali nagrody pieniężne oraz zestawy książek o tematyce ekonomicznej. Natomiast najlepsza szkoła otrzymała nowoczesny projektor multimedialny oraz komplet książek.

Podsumowując rozdanie nagród w Ministerstwie Gospodarki, przywołać należy jeszcze jedną liczbę – 250 000 zł. Tyle bowiem wyniosła łączna wartość nagród w XXIV Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej.

W tym samym dniu odbyło się tradycyjne spotkanie laureatów, ich opiekunów naukowych i dyrektorów najlepszych szkół na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Spotkanie to w niezwykle interesujący sposób prowadziła dr Lida Adamska – członek Zarządu Giełdy.

MECENASI OLIMPIADY WIEDZY EKONOMICZNEJ

Wicepremier
Minister Gospodarki

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Difin

